

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مجلس یوم یکشنبه ۱ آبان ماه ۱۳۰۵ مطابق ۱۶ ربیع الثانی ۱۳۴۵

جلسه ۲۱

غائبین با اجازه — آقایان: حاج آقا رضارفع — عالی خان اعظمی
میرزا حسین خان دادگر — میرزا اسمعیل خان نجومی — لطف الله خان
لیقوانی — میرزا اراهم آشتیانی.

مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر به ریاست آقای تدین
تشکیل و صورت مجلس یوم پنجشنبه بیست و هشتم مهرماه قرائت
و تصویب شد.

غائبین بدون اجازه - آقایان: محمد ولی خان اسدی - آقا شیخ علی دشتی - آقا سید زین العابدین فومنی - میرزا ابراهیم خان قوام - آقا رضا مهدوی - محمد هاشم میرزا افسر - میرزا حسن آقا زاده سبزواری - غلامحسین میرزا مسعود - میرزا علی اکبرخان داور - دکتر رفیع خان - والی زاده جوانشیر.

دیرآمدگان با اجازه - آقایان: مرتضی قلی خان بیات - سیرزا محمدتقی بهار.

دیرآمدگان بدون اجازه - آقایان: فیروز سیرزا فیروز - سیرزا علی حق نویس - سیرزا محمد علی خان نظام مافی - جهانشاهی.

آقای محمد آخوند شرحی راجع بلزوم اصلاح امور تراکمه از حیث مالیات و فلاح و غیره تقریر و آقای وزیر داخله آقای منصور را به معاونت وزارت داخله معرفی نمودند.

مراسله وزارت مالیه بضمیمه سواد مراسله بانک شاهنشاهی راجع بوجوه انحصاری قند و چای قرائت و آقای رئیس اسامی اعضاء منتخبه کمیسیون قوانین مالیه و کمیسیون نظام را به مجلس اعلام نمودند.

آقای معاون وزارت داخله در جواب سؤال آقای عباس میرزا درخصوص بلاتکلیفی منتظرین خدمت ولایات و اعطاء مشاغل دولتی بمستخدمین مرکز و اعزام آنها بولایات و سوء جریان انتخابات سراب و گرسود اظهار نمودند نسبت به منتظرین خدمت مرکز و ولایات هیچگونه تبعیضی در بین نبوده و بدیهی است تکمیل دوسیه ها و تهیه اوراق و مدارک خدمت مستخدمین ولایات از نقاط مختلفه مستلزم طول زمان بوده و بدون تکمیل دوسیه خدمت نمی توان کسی را مشمول مقررات قانون استخدام قرارداد و علت تأخیر انتخابات سراب و گرسود هم اختلافات بین انجمن نظارت و مأمور محلی بوده است که بدون اطلاع مرکز اعزام شده بود و پس از رسیدگی خلاف کاریهای مأمور مزبور معین و مأمور دیگری از مرکز اعزام و دستور داده شده با کمال بی طرفی و رعایت مقررات قانون انتخابات آنجا را خاتمه دهد و در جواب آقای احتشام زاده درخصوص ضبط اراضی ورثه شیخ عبدالحسین یزدی از طرف اداره امنیه مرکز و خسارات وارده به ورثه مزبور اظهار نمودند پس از وصول صورت سؤال نماینده محترم از اداره امنیه توضیحات خواسته شده و در صورت صحت جبران خواهد شد.

راپورت کمیسیون بودجه راجع به مخارج بهرام و آبان مطرح و آقایان شریعت زاده و فهیمی با تصویب مخارج مملکتی بطور اعتبار مخالف بوده و اظهار مینمودند اصلاح تشکیلات مملکتی بدون رسیدگی در بودجه تفصیلی میسر نیست.

آقای دیبا با ذکر تبصره اول و دوم مخالف بوده و آقایان آقا سید یعقوب و مخبر شرحی مشعر بلزوم ذکر تبصره ها تقریر و آقای حشمتی ساده واحد پیشنهادی دولت را پیشنهاد و پس از توضیح آقای مخبر مسترد نمودند.

سه فقره پیشنهاد از طرف آقایان اسامی و فهیمی و احتشام زاده و یک تبصره اضافی از طرف آقایان آقا سید یعقوب و خطیبی قرائت و نسبت به هر یک جداگانه اخذ رأی شده هیچیک قابل توجه نشد و بر حسب تقاضای آقایان فاطمی - میرزا عبداللہ خان وثوق - حشمتی و حائری زاده ساده واحد و دو تبصره تجزیه شده بدو ساده واحد و ثانیاً به تبصره اول و بعد به تبصره دوم با قیام و تعود رأی گرفته ساده واحد تصویب و تبصره ها رد شد پس از آن نسبت به ماده واحد با ورثه اخذ رأی شده و از ۸۴ نفر نمایندگان حاضر به اکثریت ۶۳ رأی تصویب گردید.

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و به فاصله نیم ساعت مجدداً تشکیل و آقای وزیر مالیه بودجه تفصیلی هذه السنه را به ضمیمه یک فقره لایحه مشعر به تقاضای پانزده تومان شهریه در درباره حسن خان پسر بهادر السلطنه تقدیم و به کمیسیون بودجه ارجاع شد.

ساده چهارم راپورت کمیسیون بودجه راجع به تأسیس مؤسسه رهنی مطرح و چهار فقره پیشنهاد از طرف آقایان فهیمی احتشام زاده - دولتشاهی و روحی قرائت و پس از مذاکرات لازمه آقای فهیمی پیشنهاد خود را مسترد نموده و نسبت به سه فقره دیگر جداگانه اخذ رأی شده رد و ماده چهارم تصویب گردید.

جلسه آتیه به روز سه شنبه سوم آبان ماه سه ساعت و نیم قبل از ظهر و دستور آن بقیه دستور همین جلسه مقرر و مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد.

آقای حق نویس راجع به دیر آمدن خود در جلسه گذشته ذکر نمودند که اطلاع داده اند آقای رئیس فرمودند اصلاح میشود.

آقای آقا سید یعقوب اظهار نمودند. آقای رئیس فرمودند چون خارج از نظامات مجلس بوده ذکر نشده است.

آقای خطیبی تذکری که راجع به سؤال خود داده بودند یادآوری نمودند.

چون دیگر مخالفی نبود صورت مجلس تصویب گردید.

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین

(منشی: سید ابراهیم ضیاء) (منشی: سیرزا حسین خان موقر)

صورت مشروح مجلس یکشنبه اول آبان ماه ۱۳۰۵ مطابق شانزدهم ربیع الثانی ۱۳۴۵

محمد آخوند - قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای میرزا جوادخان اسامی.

اسامی - قبل از دستور.

رئیس - آقای نوبخت.

نوبخت - عرضی ندارم.

رئیس - نسبت به صورت مجلس ایرادی نیست؟

(گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد. آقای محمد آخوند (اجازه)

محمد آخوند - تشکر میکنم که عموم نمایندگان محترم با نیت صادقانه برای انجام اسرار مملکت و مراعات حال ملت عقیده دار بوده و میباشند لهذا سه مطلب واجب است راجع به ایلات و صحرا و تراکمه بعرض هیئت مقدس میرساند اولاً امروزه بحمدالله در آن سرحد همه قسم امنیت و رفاهیت برقرار است و اشرار سارق و متواری تاکنون به آن سامان برنگردیده اند. البته خاطر هیئت مقدس مستحضر است برای انقلابات خلع اسلحه در سنه ماضی کلیه زراعت و محصولات آن حدود پایمال و از بین رفت و خسارتهای فوق العاده کشیدند از قوه و استطاعت بیرون شدند که تا چند سال دیگر دارای استطاعت نخواهند شد یعنی مقصودم این نیست که اردو و قشون تقصیری دارند اردو و قشون تقصیری ندارد بلکه شایسته اردو کشیدن و انقلابات همینطورها بوده و میباشند لهذا درخواست میدارم که به اولیای دولت تذکر داده از هر حیث چه امور مالیاتی و رعیتی و از اسرار قشونی نسبت به آن سکنه ایلات بی بضاعت مراعات لازمه را مجری دارند بلکه مالیات دو ساله آن سرحد را معاف فرمایند که انشاءالله در ظرف این دو سال بحال استطاعت آمده تکلیف رعیتی و معارف وطن پروری خود را در دست بیاورند. دوم اسلاک و اراضی که از سابق ایام الی کنون در آن صحرا بدون سند و نوشته آباناً و اجداداً در ید تصرف خود داشته و دارند که هر طایفه شخصاً حدود و سامان اسلاک اراضی آنها معین است مشغول فلاح و زراعت برای جریان معاش بوده و میباشند نظر به این که نشاید اسباب زحمت و دردسر فراهم شود لهذا درخواست میدارم اسری صادر و تصویب فرمایند که کمافی السابق همانطوری که در تصرف مالکانه خود ارثاً آباناً و اجداداً داشته اند برقرار بوده باشد چون بنده کاملاً از کلیه قضایای آن صفحات مسبوقم البته تصویب این دو مطلب سیاسی است که باعث منافع و خیر دولت و افزودگی ملت است سوم چیزی که امروزه در آن صحرا واجب است تشکیل کمیسیون سرحدی برای تعیین اراضی متنازع فیه با دولت همسایه و مقرر داشتن پستهای دولتی در آن سرحد که به اسرع وقت این دو مطلب واجب و لازم است زیرا که پس از تشکیل کمیسیون مذکور و مقرر داشتن پیشنهادی دولت البته در آتیه امنیت و رفاهیت بهتر از اینها برقرار خواهد شد. این بود عرایض پیشنهاد بنده باقی بسته بمرحمت و تصویب آن هیئت مقدس بوده و میباشند. نظر به تلگرافی که از رعایای تراکمه به توسط این بنده بساحت مقدس مجلس رسیده که عیناً به ریاست محترم مجلس تقدیم شد شکایتی است که از سوء رفتار مالیه دارند در خاتمه تذکر میدهم به هیئت دولت تذکر داده شود.

وزیر داخله - مقصود از شرفیابی معرنی آقای منصور الملک است که کماکان بسمت معاونت وزارت داخله باقی خواهند بود.

جمعی از نمایندگان - دستور.

رئیس - وارد دستور شویم؟

(گفتند - بلی)

رئیس - یک مراسله دیگری از وزارت مالیه به مجلس شورای ملی رسیده است راجع به تعهد جدیدی که بانک شاهنشاهی و وزارت مالیه نسبت بوجوه انحصاری قند و چای و شکر کرده اند و هیئت رئیسه لازم دانسته بعرض مجلس شورای ملی برسد لذا قرائت میشود.

(مراسله مزبور به شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه محترماً سواد تعهدنامه رسمی بانک شاهنشاهی ایران نمرة (۹۱) مورخه ۱۳ بهرماه ۱۳۰۵ را دائر بوجوه قند و چای تلوأ جهت استحضار خاطر محترم تقدیم میدارد.

مقام منبع وزارت جلیله مالیه

در جواب سرقومه محترمه نمرة (۲۸۰۹۹) مورخه امروز محترماً اشعار میدارد که بانک با نظریه آن وزارت جلیله در تغییر ماده مزبور موافقت دارد و اینکه تصریح و تأیید مینماید که عبارت ساده ۴ قرارداد مورخه ۱۷ خرداد ۱۳۰۵ فیما بین وزارت جلیله مالیه و بانک بمضمون ذیل خواهد بود: اگر از طرف بانک در مقابل وجوه انحصار قند و چای و مالیات راه بدولت مساعده هائی داده شده نرخ ربح این قبیل مساعده ها از میزان ربح معین جهت وجوه مذکور در مواقعی که بودیعه ثابت گذارده میشوند صدی دو علاوه خواهد بود ولی این مسأله محرز است که دولت در مقابل وجوه انحصار قند و چای از بانک هیچگونه مساعده دریافت داد مگر پس از تصویب مجلس شورای ملی. امضاء ویلنکسن رئیس کل.

رئیس - فقط چیزی که در ماده چهار اضافه شده است قسمت اخیر است که وزارت مالیه بدون تصویب مجلس شورای ملی در این وجوه تصرفی نخواهد کرد.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

دکتر مصدق - اجازه میفرمائید؟

رئیس - فرمایشی داشتید؟

دکتر مصدق - بلی اگر اجازه بفرمائید در این خصوص عرضی داشتم.

رئیس - این مراسله برای اطلاع آقایان قرائت شد و مطرح نیست مگر مجلس اجازه بدهد که در این موضوع حرف زده شود.

بعضی از نمایندگان - مطرح نیست.

آقا سید یعقوب - با طرح شدنش بنده مخالفم.

رئیس - (خطاب به آقای دکتر مصدق) ممکن است در موقع دیگر بفرمائید.

مدرس - ممکن است در مجلس خصوصی مطرح شود.

دکتر مصدق - مخالف با قانون اساسی است.

رئیس - آراء مأخوذه برای کمیسیون قوانین مالیه

استخراج شده است عده اعضاء کمیسیون دوازده نفر بوده که هر دوازده نفر به اکثریت تامه منتخب شده‌اند اساسی آنها به عرض میرسد:

آراء مأخوذه برای کمیسیون قوانین سالیه ۸۷ آقایانی که اکثریت داشته‌اند از ابن قرارند: آقای علی‌خان حیدری ۷۳ رأی آقای ذوالقدر ۷۱ رأی آقای آقا شیخ محمدعلی (امام جمعه شیراز) ۷۱ رأی آقای دولت‌شاهی ۷۱ رأی آقای میرزا حسن‌خان اسفندیاری ۷۱ رأی آقای نظای ۷۰ رأی آقای اسعد بختیاری ۶۸ رأی آقای ثقة‌الاسلام بروجردی ۶۷ رأی آقای میرزا صادق‌خان نوری ۶۶ رأی آقای هاشم آقا ملک مدنی ۶۵ رأی آقای انصار ۶۴ رأی آقای فهیمی ۶۱ رأی. عده کمیسیون نظام شش نفر معین شده بود پنج نفرشان به اکثریت تامه انتخاب شده‌اند. آراء مأخوذه ۸۶ آقای حشمتی ۷۲ رأی آقای نویخت ۷۱ رأی آقای میرزا عبدالله‌خان وثوق ۶۹ رأی آقای اسکندری ۶۴ رأی آقای مقدم ۶۴ رأی یکنفر کسر است و باید انتخاب شود چون ششمی آقای عباس میرزا بودند که دارای ۳۷ رأی بوده و اکثریت تام نداشته‌اند.

آقای وزیر داخله برای جواب سؤالاتی که از طرف آقایان نمایندگان شده است حاضرند. آقای عباس میرزا سؤالی داشتید بفرمائید.

عباس میرزا - بلی چندی قبل دو فقره سؤال از وزارت محترم داخله کرده بودم که یکی راجع بمنظورین خدمت است بطوری که از ولایات مینویسند و اطلاع پیدا می‌کنیم کلیه نسبت به منتظرین خدمت طهران و ایالات و ولایات یک حالت تبعیض رخ میدهد البته اینجا مرکز است و همیشه اطاقهای انتظار وزارت داخله ملو است از منتظرین خدمت و اشخاصی که در اینجا هستند و نزدیکتر بوزراء هستند و بیشتر مزاحم آنها میشوند و اگر تعرفه قانونی آنها از وزارت مالیه بگذرد و یک کاری پیدا شود فوری به آنها میدهند و نه تنها قائل میشوند کارهایی که در طهران است به آنها بدهند بلکه کلیه مأمورین ایالات و ولایات حتی اجزاء جزء را هم وزارت داخله از طهران میفرستد. در اینجا البته اگر از وزارت داخله سؤال بشود می‌گویند اینهایی که در ولایات هستند تعرفه خدمتشان مطابق قانون تدوین نشده است. در اینجا ایرادی که تصور میکنم وارد است این است که وزارت داخله باید از یک نقطه نظری طرفی صرف نسبت به تمام مأمورین خود اعم از مرکز یا ایالات و ولایات نگاه کند نه از نظر اینکه کی بیشتر مزاحم وزارتخانه است و کار این اشخاص را زودتر تصفیه کند بلکه برعکس وزارت داخله باید اشخاصی را که مدت‌های مدید زحمت کشیده و خدمت کرده‌اند تشویق و ترغیب کند و نسبت به آنهایی که در مرکز یا ایالات و ولایات هستند تبعیض قائل نشود و اگر در دوسیه یا تعرفه خدمت منتظرین خدمت ولایات اشکالاتی است مرتفع کند. مثلاً آذربایجان یک ایالتی است که سالهای سال است مأمورین خیلی محترمی داشته و ولایات جزء آذربایجان هر کدام مطابق حکومت‌های درجه اول و درجه دوم سایر نقاط است از قبیل اردبیل و ارومی که کمتر از حکومت همدان و ملایر و تویسرکان نیست و اغلب

اشخاصی که در اینجاها داخل خدمت بوده‌اند همیشه بحکومت‌های مهم میرفته‌اند و حالا وضعیت منتظرین خدمت آنجا بطوری بد شده است که به آنها کار نمی‌دهند و تمام مأمورین آذربایجان را از طهران میفرستند حتی مأمورین جزء حکومت‌های ولایات آنجا و حکومت‌های نقاط کوچک آنجا را هم وزارت داخله از مرکز میفرستد. بلی اگر وزارت داخله این نکته را مراعات میکند که مأمورین محلی در یک نقطه نباید دائماً کار داشته باشند و باید عوض بشوند بایستی مأمورین و اشخاص لایقی را که سالها به مملکت خدمت کرده و در آذربایجان زحمتی برای دولت کشیده و حکومت‌های مهم داشته‌اند به مرکز خواسته و بحکومت‌های سایر نقاط از قبیل ملایر و تویسرکان - همدان - اصفهان و عراق و غیره بفرستد ولی متأسفانه وزارت داخله به این اصل عمل نمیکند و همیشه ازان مأمورین شکایاتی میرسد و به شکایاتشان هم ترتیب اثر داده نمی‌شود و چون بضاعتی ندارند و نمی‌توانند بیایند اینجا و چندین ماه منتظر بشوند و هر روز بروند در اطاق انتظار وزارت داخله و اسباب زحمت وزیر را فراهم بیاورند این است که ابداً کارشان درست نمی‌شود و تصور میکنم حرف ایالت هم بهیچ جا نمیرسد برای اینکه هر وقت مأمورین محلی را پیشنهاد میکنند مرکز در تحت یک عنوانی رد میکند. دوسیه خدمت هم در وزارت مالیه چیز عجیبی شده است و عوض تسهیل موجب اشکال کارها شده است البته باید وزیر داخله که سمت ریاست تمام مأمورین وزارتخانه خودشان را دارند راجع به سوابق و خدمات هر یک تفتیشات و رسیدگی کاملی نموده و هرگاه اشکالاتی راجع به تعرفه خدمت آنها در مؤسسه تقاعد وزارت مالیه هست آنها را مرتفع نمایند. این یکی از سؤالات بنده بود و متأسفانه از این قضیه که رد بشویم موضوع انتخابات سراب و گرم رود پیش میآید که آن را هم بنده سؤال کرده‌ام با اینکه کار به مأمورین محلی ولایات نمی‌دهند تصور میکنم در خود وزارت داخله هم یک اشخاصی شاید هستند که در پشت میزهایی نشسته‌اند و حقوقائی هم میگیرند و باز نظرشان به وکالت محلی است من نمیدانم اینها چه می‌خواهند؟ کار که به منتظرین خدمت ولایات نمیدهند و کالت محلی را هم که می‌خواهند!! من تصور میکنم که در ایام قوت وزارت داخله بهیچوجه خودش را محکوم بحکم هیچ قانونی و مجلسی ندانسته و اگر بنده بخوام کلیه سائل را شرح بدهم شاید باعث تصدیع خاطر آقایان بشود و چون میخواهند زود وارد دستور شوند شاید ایراد بگیرند لهذا بطور اختصار عرض میکنم که شش هفت ماه است انتخابات سراب و گرم رود در حال وقفه است. البته تأخیر انتخابات در هر ولایتی که تولید میشود بواسطه اختلافات شدید حزبی یا دستجات محلی است مثلاً از قبیل کاشان یا گیلان که اختلافات محلی موجب تأخیر آن شده است ولی در سراب و گرم رود ابداً اختلافات محلی نبوده و دستجات سیاسی که فرض شود باعث تأخیر تشکیل انجمن یاسایر سائل باشد بهیچوجه نبوده و علت تأخیر آن فقط تصور میکنم از طرف وزارت داخله بوده است اولاً در بدو امر شروع به انتخابات یک حاکمی در آنجا بوده و یک صندوقی را که تصور میکنم آقایان

نمایندگان تبریز هم بدانند برده است در خانه خودش که اسمش را هم نمیدانم چیست گویا مبین السلطنه باشد.

طباطبائی دیا - مبین الملک.

عباس میرزا - بلی مبین الملک بعد مذاکراتی راجع بحکاکت و بعضی سائل از قبیل دست زدن بهم و غیره پیش آمده است که بالاخره باعث عزل آن حاکم میشود و آن صندوق را هم گویا باطل کردند بعد به آنجا یک حاکم محلی فرستادند و چون محلی بود دوامی نکرد با اینکه این حاکم اخیر از اشخاص محترم بوده و مکرر حکومت اردبیل و سایر نقاط را داشته و یک مأمور خوبی بوده است بالاخره منفصل میشود و یک مأموری از طهران میفرستند که گویا اسمش مهرداد است و دوسیه ایشان در وزارت داخله...

آقا سید یعقوب - این سؤال است یا استیضاح؟

عباس میرزا - سؤال هم استیضاح بلاعقبی است.

(همه نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

شیروانی - شما استیضاح می‌کنید؟

عباس میرزا - عرض کردم سؤال استیضاح بلاعقب است.

رئیس - تاریخ است. موضوع سؤالاتان را بفرمائید.

عباس میرزا - موضوع سؤال بنده راجع بسوء جریان انتخابات سراب و گرم رود است که الان هم در حال وقفه است و اخیراً هم یک مقتضی فرستاده‌اند به آنجا و بنده میخواهم که وزارت داخله تاریخ جریان آن را بگویند و عنوان کنند که علت این تعویق چه بوده است غیر از این عرضی نداشتم.

معاون وزارت داخله - قسمت اول سؤال آقا که راجع به منتظرین خدمت و مستخدمین ولایات بود تصور میکنم با اینکه آقا خودشان الان دوسیه خدمتی دارند که در اداره مطرح است باید بدانند که تکمیل دوسیه خدمت مطابق قانون استخدام چه قدر جزئیات و تفصیلات دارد که باید تمام آنها رعایت شود برای اینکه مستخدمی که میخواهد از قانون استخدام استفاده کند ناچار باید مقررات قانون استخدام را هم رعایت نماید تا مقررات آن قانون کاملاً نسبت به آن مستخدم اجرا شود بحرف که نمی‌شود کسی ادعای خدمت بکند. اگر کسی بخواد از حقوق استفاده کند باید مقررات قانون استخدام را هم متابعت نماید خصوصاً که این قانون باید نسبت به مستخدمینی که قبل از تصویب قانون و در سابق خدمتی داشته‌اند عمل شود بنابراین جمع کردن اسناد و مدارک جزء جزء هر کدام از یک ولایت و از یک گوشه و از یک دوسیه ناچار مدتی وقت میخواهد. پس اگر تأخیری در عمل پیدا میشود بواسطه همین نظر است که دوسیه‌ها تنظیم شود و آن را نباید حمل به تبعیض یا طرفیت کرد. چون برای ما که دولت هستیم چه فرق میکند که مستخدم کیست؟ یک مقدار کار است و یک‌عده منتظر خدمت هم هستند یک محل حقوق هم هست که باید به این اشخاص داده شود و هر کس دوسیه‌اش مطابق موازین قانونی تنظیم شود از حقوق انتظار خدمت و شغل (اگر باشد) استفاده میکند. الان گمان میکنم از نمایندگان آذربایجان یکنفر در مجلس است که در تبریز بودند و دوسیه خدمتشان در اینجا

تکمیل شد و حقوق انتظار خدمتشان حواله تبریز شد مدتی هم گرفتند چون دوسیه‌شان روبراه بود و تمام شد حالا اگر اشخاصی باشند که دوسیه‌شان طول داشته باشد تا تنظیم شود نباید بکوتاهی از طرف وزارت داخله تعبیر کرد. و اینکه فرسودند نسبت بدوسیه‌های خدمت مستخدمین ولایات توجه نمی‌شود اتفاقاً بیشتر توجه ما راجع به آنها است اگر چنانچه از سکاکیات وزارتخانه یک صورتی برداریم خوب واضح میشود که متصل ما با ولایات سکاکیه مینمائیم سعی می‌کنیم که تمام اسناد و مدارک خدمت مستخدمین ولایات را که ادعای سابقه خدمت مینمایند زودتر تنظیم نمائیم تا بتوانند از حقوق قانون استخدام استفاده نمایند و چون اشاره آقا به منتظرین خدمت آذربایجان بود عرض میکنم تاکنون دوسیه دو سه نفرشان را تنظیم کرده و به ایالت تلگراف کرده‌ام که اگر مشاغل دارند برای این قبیل مستخدمین پیشنهاد نمایند ولی باید تصدیق کرد که اگر شغلی برای مستخدمین پیشنهاد شود که مشمول قانون استخدام نباشند عملی نیست و ترتیب اثر داده نمی‌شود و تصور میکنم چون غالباً اشخاص صورت مستخدمین رسمی را ندارند و نسبت باشخاصی پیشنهاداتی میکنند که مشمول بودن آنها نسبت بقانون استخدام محرز نیست و رد میشود این را محمل بر عدم مساعدت وزارت داخله مینمایند در صورتی که این سوء تعبیر است و بالاخره بنده عرض میکنم و اطمینان میدهم که هیچ فرقی بین مستخدمین مرکزی و مستخدمین ولایات نیست و بلکه کمال توجه و رعایت نسبت بمستخدمین ولایات از حیث کار و حقوق میشود ولی مشروط بر اینکه خودشان هم دقت کنند و از قانون متابعت نمایند و مدارکی که لازم است برای ترتیب دوسیه‌شان ارائه دهند. و راجع باین قسمتهائی که عرض شد نسبت بتمام ولایات شاهد دارم و اگر جزء جزء آنها را بخوام حالا عرض کنم اسباب تصدیع است ولی نمایندگان محترمی که مراجعاتی بوزارت داخله دارند میدانند که کمال جدیت در تنظیم دوسیه‌ها میشود (بعضی از نمایندگان - صحیح است) اما راجع بانتخابات سراب و گرم رود آن توضیحی را که سؤال کننده محترم دادند در اینکه بیچی پیدا کرده و تأخیری در امر انتخابات حاصل شده است البته آن قسمتی که از حیث ماهیت کار تأخیر شده است بواسطه اختلافات محلی بوده است و در آن حرفی نیست چون مدتی است که انتخابات آنجا شروع شده و هنوز تمام نشده است اما دلیلش چیست؟ دلیلش عمل یکنفر از مأمورین محلی است که بدون اطلاع مرکز معین شده بود و شروع باسر انتخابات آنجا کرده بود بعد اختلافاتی بین آن مأمور و انجمن محل پیدا شد و انجمن اعتراضاتی کرد و بالاخره بایات رجوع شد که تحقیقات نمایند و پس از رسیدگی معلوم شد که عمل آن مأمور صحیح نبوده است و چون آن مأمور مستخدم رسمی دولت نبود نمی‌شد مورد تعقیب واقع شود ولی معزول شد و رفت. البته اگر مستخدم رسمی بود قانوناً مورد تعقیب و محاکمه اداری واقع می‌شد. بعد برای اینکه اختلافات محلی رفع شود یکنفر مأمور از طهران فرستادند. البته مأمور یقوت خوب کار میکند یقوت بد کار می‌کند دولت هم باید ناظر باشد و تشخیص بدهد. در صورت صحت پاداش

و در صورت خلاف مجازاتش نماید. بالاخره چون کار این مأمور هم چندان مرتب بنظر نیامد فوری تغییر داده شد و همین مسئله اثبات میکند نظر بیطرفی دولت را در حفظ قانون. بعد بایالت تذکر داده و تأکید شد که برای تسریع در صحت اسرار انتخابات آنجا ترتیبات صحیحی بدهد که انتخابات از روی صحت جریان پیدا کند و چون باز اشکالاتی از حیث مأمورین محلی بنظر میآید که مبادا اختلافات مهمی ایجاد شود یک نفر مأمور نسبتاً مهم و محل اعتمادی بانجا روانه شد که با رعایت بیطرفی انجمن نظار را دعوت و انتخابات را مطابق قانون خاتمه بدهد و البته این اشکالاتی که تاکنون پیدا شده و باعث تأخیر جریان انتخابات شده باید رفع نموده سعی کرد که مطابق قانون و بایک اصول صحیحی انجام یابد. بنابراین این سوء جریان که اشاره فرمودند از طرف وزارت داخله نبوده بلکه از طرف وزارت داخله اقدام در رفع سوء جریان و تصحیح آن بعمل آمده است. و در خاتمه هم عرض میکنم و اطمینان میدهم ترتیبی که برای انتخابات سراب و گرم رود در نظر گرفته شده کاملاً اطمینانبخش و با کمال بیطرفی و دقت رعایت قانون میشود.

رئیس - آقای زوار سؤالی کرده اند راجع به تبعید مدیر روزنامه آزاد مشهد. بفرمائید.

زوار - چون آقای معاون وزارت داخله در خارج باینده مذاکره کردند و من را قانع نمودند لذا عرضی ندارم.

رئیس - قانع شدید؟

زوار - بلی.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب نسبت به عملیات حکومت کازرون و استعمال چوب و فلک سؤالی داشتند.

آقا سید یعقوب - بلی بنده سؤال کرده بودم نماینده محترم آقای نوبخت هم شرح مفصلي در این خصوص توضیح دادند بعد در روزنامه دیدم که وزارت داخله اقدام مقتضی کرده است. این است که بنده هم قانع شدم.

رئیس - آقای خطیبی هم سؤالی داشتند راجع بمطالبات گوسفند فروشان گروس از قصابها.

خطیبی - بلی سؤال بنده راجع بمطالبات چویداران گروس بود. دیروز از طرف آقای رئیس الوزراء نماینده آمد کمیسیون عرایض پس از آن که کاملاً عرایض بنده و مطالبات حق چویداران را تصدیق کرد در این باب قراردادی بسته و تصمیمی گرفتند که انشاء الله بعد عملی خواهد شد از اینجهت بنده فعلاً عرضی ندارم تا بعد به بینیم نتیجه چه میشود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب راجع بانتخابات کاشان سؤالی کرده بودند.

آقا سید یعقوب - آن راهم نظر آقای رئیس مستحضر است که در همان جلسه که در آنجا شد جوابهایی داده شد که بنده قانع شدم دیگر محتاج نیستم سؤال کنم.

رئیس - آقای احتشام زاده راجع بمال الاجاره و عدم تخلیه اراضی ورثه حاج شیخ عبدالحسین یزدی از طرف اداره اسنیه

سؤالی داشتند بفرمائید.

احتشام زاده - قبل از اینکه مطلب خود را عرض کنم سه اصل مهم متمم قانون اساسی را برای خاطر آقایان نمایندگان محترم و جلب نظریه آنها قرائت میکنم...

رئیس - سؤالتان را بکنید.

احتشام زاده - اداره تشکیلات اسنیه مرکزی طهران که در اراضی اسن الملک واقع است در اطراف اداره خود سیزده هزار ذرع زمین که متعلق است بورثه مرحوم شیخ عبدالحسین یزدی اشغال کرده باین ترتیب در سال قبل موقعی که این اراضی را سالک و ورثه زراعت کرده بودند اسنیه بعنوان اینکه میدان مشتق برای افراد لازم است بدون اجازة سالک آسده و زراعت سردم را پایمال کرده و الان هم تریب یکسال است این اراضی را در تصرف خود نگه داشته است و هر قدر هم نمایندگان ورثه شکایت کردند ترتیب اثری داده نشد علاوه بر اینکه مقدار زیادی خسارت یزراعت آنها وارد گردیده و مدتی است این اراضی را مسلوب المنفعه گذاشته اند چون آنجا را تصرف کرده اند مانع فروش آن هستند در صورتی که ورثه احتیاج دارند و میخواهند آنجا را بفروشند. نظر باینکه در اصل نهم و پانزدهم و هفدهم متمم قانون اساسی ذکر شده است که هیچ ملکی را از تصرف صاحب ملک نمی توان خارج کرد و سلب تسلط سالکین ممنوع است و افراد مردم از حیث شرف و جان و مال مصون هستند بنده چون در اینجا می بینم برخلاف اصول قانون اساسی از طرف اداره اسنیه رفتار شده است و یک خسارتی متوجه یک عده بیچاره کرده اند از وزارت داخله سؤال میکنم که علت این عمل خلاف قانون چیست؟ و البته بایستی وزارت داخله مراقبت کند و اداره اسنیه تذکر بدهد که این عملیات خودش را ترک کند والا بکلی سلب امنیت و اطمینان مردم از این اداره میشود. ملاحظه بفرمائید وقتی یک اداره که حافظ امنیت مملکت است در مرکز این عملیات را بکنند نمیدانم در نقاط دور دست افراد این اداره با مردم چه می کنند؟

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

معاون وزارت داخله - از این قضیه اطلاعی در وزارت داخله نبوده است بعد از آنکه آقای احتشام زاده سؤال کردند از اداره اسنیه توضیحاتی خواسته شد و البته اگر قضیه باین کیفیت باشد که میفرمایند تعقیب و جبران خواهد شد.

آقاسید یعقوب - بعد لیه باید تظلم کنند.

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به لایحه دودوازدهم مطرح است. ماده واحده بضمیمه دو تبصره قرائت میشود.

(باین عبارت خوانده شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که کلیه مخارج مملکتی بانضمام شهریه و مستمریات و مصارف و حقوق منتظرین خدمت بابت مهر و آبان هذالسنه ۱۳۰۵ را برطبق بودجه های تفصیلی و مواد مقرر قانون بودجه مصوب ۱۳۰۴ در حدود پرداخت اسفندماه بعنوان علی الحساب پردازد.

تبصره ۱ - بغیر از حقوقی که مطابق قانون استخدام

که در سنه ۱۳۰۴ تصویب شده است و فرقی که دارد این است که یک اضافات و ضامنی را هم که میخواسته اند اضافه کنند کمیسیون بودجه موافقت نکرده است تا بودجه تفصیلی تقدیم مجلس شورای ملی بشود. و با وضعیاتی فعلی مملکت و با اینکه کارها جدیداً دارد

بجریان میآید نماینده محترم باید تصدیق بفرمایند که بدولتی که جدیداً زمام امور را در دست گرفته نمی شود فشار وارد آورد.

معهداً این اصلی را که نماینده محترم اظهار کردند بنده کاملاً موافقم در قانون اساسی هم تصریح شده است. مخصوصاً هم از طرف کمیسیون بودجه تذکر داده شده است که بودجه های سنه

۱۳۰۶ را دولت زودتر بمجلس بیاورد که در حین که بودجه ۱۳۰۵ مطرح است بودجه ۱۳۰۶ هم اصلاح و تصویب شود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - آقای دیبا (اجازه)

طباطبائی دیبا - بنده با اصل ماده موافقم ولی باین دو تبصره مخالفم. این دو تبصره در لایحه دولت نبود و آقای آقاسید یعقوب در کمیسیون پیشنهاد کردند و بنده عقیده ام این است که این فقط یک تذکر قانونی است و با اصل قانون گذاری ذکر آن در اینجا منافات دارد البته دولت باید بقانون استخدام عمل کند و بعلاوه این تبصره متناقض با ماده اول است.

در سال گذشته دولت یک اعتباراتی داشته است از قبیل صد دو و غیره و حالاً در صورتی که ماده اول تصویب شود این دو تبصره نقیض آن ماده خواهد بود.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - بنده هم بانظریه آقای دیبا موافقم.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده نمیخواهم حالا یک مسائلی را که در کمیسیون مذاکره و اظهار عقیده میشود در اینجا تذکر بدهم و نمیخواهم عرض کنم که آقا در آنجا اظهار عقیده میکنند و در اینجا طور دیگر اظهار میفرمایند! در کمیسیون راجع باین تبصره که

مذاکره شد و معتقد بتصویب این تبصره شدند برای این بود که آنها میخواستند تولید یک اشکالاتی بنمایند و یک افراط و تفریط هائی بکنند این تبصره جلوی آن افراط و تفریطها را بگیرد و در واقع یک سدی

بشود که دولت در بعضی جاهادستش باز نباشد زیرا شاید دولت در تحت فشار باشد و لااقل بتواند بوسیله یک تبصره یا یک ماده الحاقیه یا یک

تنبیهی متعذر و در بعضی قسمتها داخل نشود و نتواند بدولت بگوید آقا تو پانزده هزار تومان اعتبار داری یا فلان قدر بما

خرج سفر بده ما از این نقطه نظر بود که آمدیم و این تبصره را در این جا اضافه کردیم که در واقع یک وسیله عذری برای دولت باشد که نتواند بعضی کارها را قبول نماید و مخصوصاً با آن نظری

که مجلس شورای ملی در قسمت بودجه دارد وجدیت دارد که یک پول از حدود خودش خارج نشود و برخلاف قانون یک دینار خرج نشود (ما همچو و کیلی هستیم) و ما برای اینکه تحدیدات و تعیینانی برای دولت شده باشد که نتواند تجاوز بکند اینکار را

کردیم حالا آقا میگویند که جلوی دست دولت را باز بگذاریم که

بمستخدمین داده میشود تا زمانی که بودجه تفصیلی از تصویب مجلس نگذشته بهیچ مستخدمی بعنوان انعام و مدد معاش اضافه حقوق دیناری داده نخواهد شد.

تبصره ۲ - بمستخدمین خارجی غیر از آنچه در کنتراتها مصوبه آنها تصریح شده است بهیچ اسم و رسم بدون تصویب مجلس دیناری داده نخواهد شد.

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - البته آقایان محترم متوجه هستند که شروع باجرا اصلاحات عمیق در امور مملکتی فقط در مورد بودجه و مباحثات مجلس در مسائل مالی است و از نقطه نظر رعایت اهمیت

این موضوع بوده که در قانون اساسی ذکر شده که در حدود اصول مسئولیت وزراء لازم است ششماه قبل از انقضاء هرسالی در بودجه سال بعد تقدیم مجلس شورای ملی بشود که مجلس بتواند آن

اصلاحات عمیقی که طرف احتیاج مملکت است در امور بودجه منظور بدارد. اگرچه بنده شخصاً مخالفی در تأدیه مخارج مملکتی ندارم ولی اظهار مخالفت بنده فقط تذکر این اصل اساسی است در

حضور مجلس شورای ملی بدولت که باید سعی کنند هر چه زودتر بودجه مملکتی را تقدیم مجلس شورای ملی نمایند زیرا اگر این طور نباشد و اصول دودوازدهم ادامه داشته باشد باید تصدیق کرد که

مجلس شورای ملی محروم خواهد بود از انجام بزرگترین خدمتی که نسبت به مملکت و ملت عهده دار است. این است که بنده بهمین مختصر تذکر قانع میشوم و امیدوارم زودتر دولت بتقدیم بودجه

کل مملکتی موفق شود. و در قسمت تأدیه دودوازدهم هم که برای مخارج ضروری مملکت لازم است مخالفتی ندارم و نظرم فقط اهمیت این موضوع بود که توجه مجلس شورای ملی بآن جلب

شود و دولت هم وظیفه خود را انجام دهد.

شیروانی مخبر کمیسیون - موضوعی را که نماینده محترم میفرمایند کاملاً قابل تصدیق است و گمان نمیکنم هیچیک از

نمایندگان تردیدی در این خصوص داشته باشند. البته باید این اصل رعایت شود ولی از آن طرف هم تصدیق بفرمائید که دولت

فعلی از وقتی که مجلس شورای ملی باو رأی اعتماد داده است پیش از یکماه نیست که مشغول کار شده است و اطلاعاتی که بنده و شاید

کمیسیون بودجه داریم این است که دولت در این مدت قلیل نهایت جدیت را کرده است که بودجه های مملکتی را تهیه نماید

کما اینکه وزیر مالیه هم چند روز قبل در اینجا تعهد کردند که در این هفته بودجه های مملکتی را تقدیم مجلس شورای ملی نمایند

و حاضر هم هست ولی چیزی که هست این است که میانبایستی دولت دوازده ماه قبل یعنی دولتی که در اول سال ۱۳۰۴ کار میکرده است آن دولت بودجه های سنه ۱۳۰۵ را تهیه و تقدیم مجلس کرده باشد بنده نمیخواهم آن دولت را هم مقصر قلمداد کنم برای اینکه اگر

نماینده محترم در نظر داشته باشند اول مرتبه که بودجه تفصیلی برطبق یک اصول و قوانینی که در مملکت فعلاً جاری است بودجه بود که در دوره قبل تقدیم مجلس شد و ما هم که الان این دو دوازدهم را تصویب سینمائیم برطبق همان بودجه تفصیلی است

هر چه می‌خواهد بکنند؟! این یک نظری بود که در کمیسیون هم راجع به این قسمت صحبت شد. آقایان هم رأی دادند. صورت جلسه هم حاضر است مسأله این است. اگر رجوع بفرمائید به مصارفی که در وزارتخانه‌ها شده است (حالا بنده مورد حمله هم واقع می‌شوم بشوم) می‌بینید که اگر یکی از اعضاء ادارات نیم ساعت بعد از کارشان بنشینند آنجا سیکار بکشند فوراً یک پیشنهادی می‌شود که بما اضافه حقوق بدهید. این تبصره برای این است که دولت نتواند در این حدود چیزی به آنها بدهد مگر اینکه صورت تفصیلی این اضافه کاریها بیاید به مجلس و مجلس به بیند که این اضافه کاریها برای چه بوده است. این چه کاری بوده است که هشتصد تومان در یکجا و پنجهزار تومان در یکجا بخرج آورده‌اند این چه کار فوری بوده است؟! ما این نظر را داشتیم که جلوی دست دولت باز نباشد و ما آن را محدود کنیم که پول این اضافه کاریها را ندهد تا صورت تفصیلیش بیاید به مجلس شورای ملی و در این جا نماینده‌ها نگاه کنند به بیند حقیقه کار لازمی بوده است و دولت واقعاً محتاج بوده است که این اضافه کار را بدهد یا نه؟ از این نقطه نظر این پیشنهاد را کردیم. حالا مجلس مختار است. نقطه نظر بنده که این پیشنهاد را کردم این بود که جلو افراط و تفریط مسدود شود حالا آقایان اکثریت موافقت می‌فرمایند بفرمایند نمی‌فرمایند هم مختارند اختیار با خود مجلس است.

معاون وزارت داخله — برای اینکه مطلب یک قدری واضح تر بشود و اگر اشکالی است روشن تر بشود عرض میکنم، این تبصره یک که نوشته است: (غیر از حقوقی که مطابق قانون استخدام به مستخدمین داده میشود به هیچ مستخدمی به عنوان انعام و مدد معاش دیناری داده نخواهد شد) این فوق العاده برای ادارات و خصوصاً مأمورین ولایات تولید زحمت میکنند. برای اینکه مأمورین ولایات یک دسته مستخدمین گمرک هستند و یک قسمت آنها در ولایات و جاهای بدآب و هوایی هستند که دولت ناچار است اضافه و مدد معاش به آنها بدهد و اگر این قید بشود آنوقت منحصر میشود بهمان حقوق رتبه استخدامی شان و در این صورت کار بهم می‌خورد و تولید زحمت فوق العاده میشود. همین طور سایر مأمورین ولایات ولی این ترتیب نسبت به مأمورینی است که در نقاط بد آب و هوا هستند و به مأمورینی که در مرکز هستند تعلق نمی‌گیرد و آنهم حقیقه از روی احتیاجات داده میشود نتیجه اینکه مأموری که می‌رود به ولایات و از سر کز خودش دور می‌شود او علاوه بر حقوق رتبه خودش مستحق این اضافه و مدد معاش هست و باید به او داده شود به این جهت بنده تصور میکنم ابقاء این تبصره در این ماده به کلی اسباب زحمت خواهد شد خصوصاً راجع به مأمورین ولایات. و اما راجع به اضافه ساعات کار که فرمودند عرض میکنم که این خرج مستمر دائمی نیست هر وزارتخانه در بودجه خودش اگر اعتباری دارد در مواقع ضرورت این اضافه را میدهد. فرض بفرمائید در موقع انتخابات ما محروم بودیم که اداره انتخابات را وادار کنیم که شب‌ها هم کار بکنند و بلکه روزهای تعطیل را هم بیایند کار بکنند زیرا غیر از این چاره نداشتیم و این در واقع یکی

تأمین نمود پس در تهیه بودجه که ما در قدم اول باید وسائل نظارت خودمان را بعمل آوریم هنوز موفق نشده‌ایم. قدم دوم هم بوسیله هیئت تفتیشیه است. مثلاً دیوان محاسبات که از طرف مجلس شورای ملی مأمور نظارت در جریان دائمی اجراء بودجه است آنرا هم که نداریم بطریق اولی سومی هم که تصویب لایحه تفریح بودجه که از برای پس گرفتن اعمال دولت است آنهم نخواهد بود و این رویه به این ترتیبی که ما پیش گرفته‌ایم هی یک دوازدهم و دو دوازدهم بالاخره هیچوقت ما را به این موضوع نمیرساند. الان ملاحظه بفرمائید دو دوازدهمی که تقاضا شده است یک دوازدهم آن برای همین یک ماهی است که مانده است بفرماند که در این هفته هم بودجه را تقدیم مجلس کنند در آخر ماه تمام نخواهد شد و یقیناً باز در آخر ماه اظهار خواهد شد که چون بودجه تصویب نشده دو دوازدهم دیگر تصویب شود آنوقت دو دوازدهم برای آخر سال میماند اول فروردین ۱۳۰۶ هم مواجه خواهیم بود با دو دوازدهم‌های آن سال و تا آخر سال بودجه مطابق قانون اساسی و مطابق اصل ۲ قانون اساسی که باید بودجه هر سال در نیمه آخر سال قبل بیاید به مجلس و بانزده روز قبل از نوروز از تصویب مجلس بگذرد هیچوقت انجام نخواهد گرفت. از آن گذشته این تصویب اعتبار کلی چنانکه آقای آقاسید یعقوب هم اشاره فرمودند به کلی دست وزارتخانه‌ها را باز میگذارد و در این حدود هر خرجی بخواهند ولو مخالف نص صریح قوانین باشد مینمایند چنانچه الان هم معمول است و این سخارج را میکنند. راجع به ساعات اضافه کار هم که اینجا فرمودند بطوریکه بنده شنیده‌ام (اطلاع که ندارم ولی امیدوارم خلاف باشد به اینطور شنیده‌ام) که اسسال هفتاد هزار تومان حواله از بابت تأدیه حقوق ساعات اضافه کار صادر شده است. غیر از حقوق معمولی. اینها چه وقت به حساب می‌آید و چیزی برای سال آتی می‌خواهند پیش بینی کنند بکنند و بدهند به مجلس. البته کمیسیون بودجه هم دو ماه وقت دارد متدرجاً بودجه‌ها را ملاحظه میکنند و می‌آورند به مجلس و تصویب میشود و اگر یک مرتبه این کار را کردیم دیگر همیشه کار بجریان طبیعی خودش خواهد افتاد یعنی سال ۱۳۰۶ بودجه که می‌آید برای سال ۱۳۰۷ خواهد بود و همینطور سال‌های بعد بنابراین استدعا میکنم که مجلس و دولت در این عرض بنده موافقت بفرمایند و بجای دو دوازدهم شش دوازدهم با یک شرایط و قیودی که کمیسیون پیش بینی کرده تصویب کنند تا بودجه را که می‌آورند برای سال آتی تصویب شود.

سخنر — وقتی که مقرر یک مواد قانونی را مینویسد البته نظر او ذکر یک اصولی است که باید در موقع خودش اجرا شود. یک موادی هست که فوراً در همان موقع تحریر قانون عملی است و یک موادی هم هست که وقتی می‌خواهند عملی شود پانشاری و جدیت میکنند تا عملی شود. آنوقت که قانون اساسی را مینوشته‌اند در آنجا تذکر داده شده است که باید بودجه را شش ماه مطابق قانون اساسی موفق شویم والا الان هم اگر می‌خواهید این دو دوازدهم را تصویب بکنید بنده هم موافقم بلکه عرض میکنم

عوض دو دوازدهم شش دوازدهم تصویب کنید با همین شرایط و قیود ولی بودجه سال آتی را تا دو ماه دیگر بیاورند به مجلس و در ظرف این دو ماه دولت این بودجه که در دست دارد اضافات و هر چه هست پیش بینی بکند و بدهد به مجلس که در کمیسیون بودجه کاسلا غور رسی بشود و تا قبل از عید نوروز بودجه سال آتی تصویب شود و اگر غیر از این بکنیم تا آخر سال بدو دوازدهم مشغولیم و همینطور در سال آتی و هیچوقت این ساده قانون اساسی که راجع به تصویب بودجه است و می‌گوید بودجه هر سال شش ماه قبل از آن سال باید بیاید به مجلس و بانزده روز قبل از عید نوروز تصویب شود مصداق پیدا نخواهد کرد و ما به این مقصود نخواهیم رسید. و در اینجا مجلس با دولت باید همراهی کند و شش دوازدهم اسسال را تصویب کند با یک قیود و شرایطی و دولت هم جدیت کند و از حالا تا دو ماه دیگر بودجه خودشان را بیاورند به مجلس و الان که می‌گویند بودجه حاضر است تجدید نظری اگر لازم دارد و کی رسیدگی خواهد شد؟ بنده می‌بینم فلان تاجری را که از چند سال قبل ادعائی از یکی از مقامات خارجی داشته است و مربوط بدولت ایران بوده است اجازه میدهند تا معادل شانزده هزار هفده هزار تومان از مالیات انحصار قند و چای او را معاف بدارند. این حق را کی بدولت داده است؟ کی به وزارت مالیه این حق را داده است که این بذل و بخشش‌ها را از عوائد دولت آنهم از عوائدی که متعلق به یک کارهای مخصوصی است بنمایند؟ و همینطور در راپورتی که کمیسیون بودجه داده است راجع به مسأله کنتراتها خوش بختانه این پیش بینی را کرده است و حقیقه بنده این نظریه‌شان را تقدیس میکنم. در کنتراتها خارجی یک حقوق و سخارجی دارند که در آنجا منظور شده است ولی اگر بصورت ملزومات مراجعه شود خواهید دید که حقیقه سخارجی از بابت آنها در آنجا ذکر شده است که ذکرش شرم آور است ولی خوشبختانه کمیسیون بودجه پیش بینی این قسمتها را کرده است. حالا بنده مقصودم این نیست که سنگی جلوی پای دولت بیفتد که نتواند کاری بکند ولی بنده عرض میکنم که مجلس باید جدیت و مقاومت کند که با ترتیب جریان بودجه قبل از سنه آتی به مجلس تقدیم کنند و از مجلس بگذرد ولی این در آن موقعی بوده است که اساساً در این مملکت بودجه نبوده است و مالیه هم معلوم نبوده است چه می‌کرده‌اند و بالاخره این حرفهائی را هم که حالا می‌زنیم آنوقت زده نمیشد ولی این البته یک اصل مقدسی است که حتماً باید در هر مملکت قانونی از نقطه نظری که نماینده محترم فرمودند رعایت شود. تا او آخر دوره چهارم هم بالاخره دولت بودجه نداشت و اعتبارات خیالی بود و همانطور که اظهار داشتند یک اعتبارات خیالی و یک اعتباراتی که نمیدانستند صحیح است یا نه و آيا سحل دارد یا نه این اعتبارات را تقسیم کردند توی وزارتخانه‌ها و از آن وقت میتوان گفت که شالوده بودجه ریخته شد و در این چند سال که بیسیون امریکائی مراقبت می‌کرده است برای تمرکز عایدات و بالاخره نوشتن بودجه خرج تازه حالا رسیده است به یک بودجه ناقصی که در دست ما است و بنده هم تصدیق میکنم که باید

تکمیل شود و ما بایستی این بودجه را هم شش ماه قبل از سال آتیه حاضر کرده باشیم ولی تصدیق بفرمائید که هنوز وسائل آن در دست نیست که دولت بتواند شش ماه قبل از سال آتیه عایدات خودش را پیش بینی بکند. شما الان یک نفر شخصی هستید که در مالیه کار کرده‌اید و اطلاعات زیاد دارید هنوز مالیه ما کاسلاموفق نشده است که عایدات پیش بینی شده خودش را با یک ارقام ثابت و بدون تردید تحت نظر بیاورد در درجه اول ما باید سعی کنیم همانطوریکه در دوره پنجم خود بنده هم اظهار می‌کردم و حالا هم در کمیسیون همیشه گفته‌ام دولت باید همانطوریکه بودجه خرج خودش را با یک ارقام ثابتی بیاورد بودجه عایدات پیش بینی شده خودش را هم با یک ارقام ثابت و بدون تردیدی بیاورد. هنوز مالیات مستقیم ما ارقام ثابتی ندارد هنوز مالیه نمیتواند بودجه را جمعش را با یک ارقام ثابتی مطابق بودجه خرجش معین کند بنابراین مقنن آن وقتی که این مواد را نوشته است در همان موقع هیچ وسیله برای اجرای آن مواد بدستش نبوده است و البته اگر وسائل موجود بود ما تاکنون بودجه صحیحی داشتیم ولی عجله دولتی که آقا فرمودند و ما میخواهیم در عملیات او از راه بودجه نظارت کنیم همانطور که عرض کردم یکماه است که از طرف مجلس به او رأی اعتماد داده شده است و مجلس هم که میخواهد در تشکیلات او نظارت کند و البته باید هم نظارت داشته باشد دوماه بیشتر نیست که تشکیل شده و ما هم تازه شروع بکار کرده‌ایم و البته ما باید از طریق بودجه نظارت در تشکیلات او داشته باشیم و دولت هم باید این اصل را رعایت کند ولی تصور نمیکنم اینقدرها هم دیر شده باشد که ما از طریق بودجه نظارت در عملیات او بکنیم و البته او هم در مقابل یک وضعیاتی واقع بوده است و اگر در تقدیم بودجه به مجلس تأخیر کرده و نیاورده بواسطه همان محظورات بوده است پس همانطوری که عرض کردم هنوز دیر نشده است و انصافاً تصدیق خواهید فرمود. اما اینکه سرفرمایند ما حالا جلوی دولت مقاومت نمائیم که تشکیلات خود را در تحت نظارت ما بیاورد این را هم باید تصدیق بفرمائید که یک موقعی مجلس واقع شد در تحت یک بحرانی و بدون اینکه دولت اصلاً وجود داشته باشد برای اینکه مسؤولیت مملکت بعهده ما است و حفظ انتظامات مملکتی از وظیفه ما است و بواسطه اینکه سرکز مملکتی این جا است ما تشخیص دادیم که باید در آن موقع بودجه مملکت را بپردازیم و در ضمن هم نظارت در تشکیلات او داشته باشیم. و راجع به این هفتاد هزار تومانی هم که فرمودند با اینکه خود بنده هم اطلاعاتی راجع به ساعات اضافه کار دارم ولی این مبلغ هفتاد هزار تومان یک رقم درشتی است که بنده نمیتوانم باور کنم ولی یک موضوعی است که باید سوارش را ایشان در دست بیاورند و سؤال بکنند و بدولت تذکر بدهند که این نوع خرجها نشود ولی این نکته را هم باید متذکر باشند یعنی یادآوری میکنم که دولت خارج از حدود اعتبارات خودش یکشاهی خرج نکرده و نمیتواند بکند و اعتباراتی هم که بدولت داده میشود برای تفریح و تفنن نیست بلکه برای این است که دولتی که محل اعتماد مجلس

است اگر یک روز دید در وزارتخانه خودش بایستی یک اضافه برای انتخابات مثلاً داده شود از محل آن اعتبار بپردازد زیرا البته یک مخارجی هست که نمیشود قبلاً پیش بینی نمود جز اینکه شما یک اعتباری معین کنید و بدولت بدهید و البته دولتی هم که محل اعتماد و طرف اطمینان است دو صدم از بودجه مملکتی را میتوان اعتماد کرد که در راه بدی خرج نخواهد کرد و آن بدل و بخشش راجع به تاجر و اینها را هم بنده نمیدانم و باید سوارش را پیدا کرد و دید و حساب کرد و در خاتمه عرض میکنم چون ما یک مالیه داریم که اصولاً از نقطه نظر بودجه دارد رو باصلاح می‌رود ولی در عین حال البته نواقصی هم دارد و بنده هم تصدیق میکنم ولی فراموش هم نباید کرد که ما در یک مملکتی زندگانی میکنیم که نواقصش خیلی زیادتر از اینها بوده است و حالا کم کم دارد رو به یک اصلاحاتی می‌رود و باید این حرفها هم زده شود و آقایان و کلاء هم مقاومت کنند و در تمام این جزئیات صحبت کنند تا رفع نواقص بشود نه اینکه جلوگیری از جریان امور بشود.

جمعی از نمایندگان — مذاکرات کافی است.

رئیس — پیشنهاد آقای حشمتی قرائت میشود.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده عین ماده پیشنهادی دولت را پیشنهاد میکنم.

رئیس — بفرمائید.

حشمتی — آقایان البته اگر ماده پیشنهادی دولت را با این ساده ملاحظه فرمایند می‌بینند که این ماده عبارت زائدی دارد و تصور میکنم جز اینکه اشکالاتی برای دولت پیش می‌آورد نتیجه دیگری ندارد. در ماده پیشنهادی دولت سنیوسد: مطابق بودجه مصوبه ۱۳۰۴ و بودجه مصوبه مجلس را البته در نظر دارند که این قسمتها در آنجا ذکر شده بنابراین دو تبصره را به کلی زائد میدانم و هیچ موضوعی برای این تبصره‌ها بنده تصور نمیکنم و البته دولت نمیتواند یک دینار زیادی از آن حدود بودجه مصوبه که پارسال پرداخته است زیادتر خرج بکند و ایرادی هم در پیشنهاد دولت تصور نمیکنم باشد بنابراین بنده همان ماده پیشنهادی دولت را پیشنهاد کردم.

رئیس — آقای آقاسید یعقوب، (اجازه)

آقاسید یعقوب — بنده گمان میکنم اگر حشمتی توجه بفرمایند و اصل علت تنظیم این ماده را در کمیسیون بودجه در نظر بیاورند این پیشنهاد را مسترد دارند و بنده مخصوصاً از مقام ریاست اجازه میخواهم که اگر خارج از موضوع هم هست عفو بفرمایند تا بنده یک صورتی به آقایان نشان بدهم شما این صورت را بردارید به بنیند (ورقه را که در دست داشتند ارائه دادند) در این چهار ماهی که قوت بوده است نگاه کنید به بنیند این مخارجی را که دولت در این جا کرده است چیست؟ بنده ناچارم این خط کشی‌ها را به عرض آقایان برسانم تا آقایان قضاوت کنند. بنده در این نوع مسائل خیلی عصبانی هستم. چاره هم ندارم. این صورت در دست تمام آقایان هست. ما آمدیم در دوره پنجم این قسمت را اینجا نوشتیم و از هر طرف دولت را محاصره کردیم و گمان کردیم که

یک زنجیر آهنی دور دولت کشیده‌ایم و چیزی اضافه خرج نمی‌کند برای جشن تاجگذاری دو بیست هزار تومان گذرانیم به بنیند این جا چه چیز است! راجع به اسب دوانی، وزارت جنگ، راجع به مخارج کسانی که در وزارت مالیه اشتغال داشته‌اند و حقوق گرفته‌اند و همینطور مخارج سالانه هزار تومان و دو هزار تومان. اینها را ملاحظه نمائید. همانطور که بنده مسؤول هستم آقای حشمتی شما هم مسؤولید، مسؤول هستیم که از این بدبختیها بمنقاش قانون پول جمع میکنیم می‌آوریم اینجا. کمیسیون بودجه به یک اندازه در نظر گرفت که محدود شود. دست دولت باز نباشد این مخارج را بکند بنده عرض میکنم دو بیست هزار تومان مخارج جشن تاجگذاری را، گذرانیم و رفت دیگر این مخارج چه چیز است؟! چرا؟ به چه مناسبت؟! معاون وزارت داخله میگوید من برای انتخابات مأمور فوق العاده فرستادم آقا چرا فرستادی؟! روانه کردن مأمور فوق العاده انتخابات را از دوره پنجم تا حالا به این روز انداخته است، مداخله دولت در انتخابات، انتخابات را خراب کرده است منتش انتخابات معنایش چه چیز است؟ به بنیند این قانون در دست ماست. کجا؟ کدام قلم اجازه میدهد؟! منتش انتخابات صد هزار تومان؟! در دوره پنجم پنجاه هزار تومان که یک نفرش رفت در شیراز صندوق آتش گرفته را گفت صحیح است همان کس رفته است در گیلان، این دوسیه‌اش، آقایان نمایندگان سیدانند این دوسیه چه چیز است؟ میگویند منتش انتخابات روانه مینمائیم!! دست بردارید از انتخابات، مردم به قاعده خودشان خوب انتخاب میکنند، این یکی از آن قلمهای درشتی است که بچشم ما میکشند که ما میخواهیم انتخابات خوب درست بکنیم، نمیخواهیم شما خوب بکنید، آقا دست بردارید. شما قسم خوردید پشت تریبون بنده هم قسم خوردم. انصاف خدای پیغمبر، دنیا، آخرت شهادت میدهد. بعد از آن همه مخارجی که ما تصویب کردیم آیا باز هم تصدیق مینمائید؟ نیش وجدان آیا شما را اذیت نمیکند که این اقلام اضافه را هم تصویب میکنید، دولت باید در یک فشارهایی باشد که بتواند بگوید دستم باز نیست و نمیتوانم افراط و تفریط کنم، از این نقطه نظر این تبصره را پیشنهاد کردیم کمیسیون هم به اکثریت رأی داده، آقای دیبا گویا رأی دادند...

طباطبائی دیبا — بنده رأی ندادم.

آقا سید یعقوب — رأی ندادید؟ خیلی خوب. من درست نگاه نکردم، حالا میخواهید دولت آزاد باشد پس اصلاً بودجه را هم محتاج نیست بیاورد به مجلس، این بود اصل وقایع که من در این صورت نگاه کردم خدمت آقایان هم هست. نوشته است برای تعیین صد جاجرود ده هزار تومان! نقشه برداری صد جاجرود ده هزار تومان! فلان مریض سرش درد آمده است هزار تومان!! ما خواستیم جلوگیری از این افراط و تفریطها بشود معدلک اختیار با مجلس است.

معاون وزارت داخله — بنده اینجا لازم است دو کلمه عرض کنم راجع به اینکه آقا گویا در آنوقت که بنده عرض کردم راجع به کار فوق العاده توجهی نفرمودند، مقصود منتش فوق العاده نبود،

عرض کردم یک وقت ضرورت پیدا میکند که یک کار فوق العاده در اداره بشود و نسبت به مستخدم باید یک رعایتی بنمایند. موضوع منتش فوق العاده انتخابات نبود و این قسمت را هم که راجع به منتش فرمودند خود آقا در دوره‌های دیگر بوده‌اند و در این دوره هم هستند. در این دوره شاید سه چهار پنج مورد بیشتر اتفاق نیفتاد که منتش فرستاده شده و آنوقت هم ضرورتش تشخیص داده شد والا معمول نبود همه جا منتش فرستاده شود، در باب مصارف فوق العاده و جشن اینها هم قسمت عمده‌اش همان است که مجلس تصویب کرده و وزارت مالیه هم بنا بر تصویب اعتبار قانونی پرداخته است.

مخبر — پیشنهاد آقای حشمتی گمان میکنم از نقطه نظر رعایت دولت بوده است ولی ماده که در کمیسیون نوشته شده با توافق نظر آقای وزیر مالیه بود، اصل خود ماده از روی آن ماده چهار دوازدهمی است که در دوره پنجم تصویب شده مطابق آن یک همچو ماده نوشته شد منتها آن نسبت به چهار دوازدهم بوده است و این دو دوازدهم، دولت در اینجا شاید عجله داشته یا غفلت داشته به این اختصار نوشته‌اند. اما چون میدانستیم که این اختصار دولت را دچار اشکال خواهد کرد و خدای نخواستگه ممکن است از حدود قانون تجاوز نمایند و ممکن است در باره مسائل مشکلاتی ایجاد شود خواستیم یک قدری بیشتر توضیح داده شده باشد، اصل مقصود همانست که دولت پیشنهاد کرده ولی ما یک تسهیلاتی کردیم که دروقعی که در وزارت مالیه میخواهند قتهائی نسبت به اجرای قانون کنند مشکلاتی نسبت بدولت پیش نیاید ولی نسبت به تبصره‌ها البته آقایان نظریاتی سرفرمایند، بسته به نظر مجلس است.

رئیس — رأی میگیریم به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای حشمتی...

حشمتی — مسترد میدانم، ممکن است تجزیه بفرمائید.

رئیس — مطابق نظامنامه باید ایستاد صحبت کرد بی اجازه هم نباید حرف زد، پیشنهاد آقای اسامی.

(به شرح ذیل قرائت شد)

بنده تبصره یک را به ترتیب ذیل پیشنهاد میکنم:

تبصره (۱) — به غیر از حقوقی که مطابق بودجه تفصیلی ۱۳۰۴ به مستخدمین داده میشود. الی آخر.

رئیس — آقای سیرزا جواد خان، (اجازه)

آقا سیرزا جوادخان اسامی — بنده تصور میکنم قسمت اول این تبصره با قسمت اخیرش به کلی متناقض است زیرا در اول این تبصره مخصوصاً یک اختیاراتی بدولت داده است که اگر بموجب قانون استخدام اشخاص مستحق اضافاتی شوند به آنها داده شود یا مثلاً حداکثر را اگر چنانچه در هده السنه خواستند بدهند مختار باشند در صورتی که در قسمت اخیر مخصوصاً این را منع کرده میگوید: به هیچ مستخدمی به عنوان انعام و مدد معاش و اضافه حقوق دیناری داده نخواهد شد و تصور میکنم مقصود کمیسیون محترم بودجه اضافاتیست که در سنه ۱۳۰۴ به مستخدمین داده

شده است در ۱۳۰۵ هم به مستخدمین داده شود و اضافاتی که در وزارتخانه‌ها برای مستخدمین از برای ۱۳۰۵ پیش‌بینی میشود عجلانه تا بودجه تفصیلی از مجلس نگذرد داده نشود لهذا گمان میکنم اگر اینطور اصلاح شود مانع مرتفع خواهد شد.

رئیس - آقای فاطمی. (اجازه)

فاطمی - بنده چون خودم با تبصره مخالف هستم در کمیسیون هم رأی ندادم به این جهت با پیشنهاد آقا هم مخالفم و این تبصره به هر صورت چه به آن صورتی که آقا پیشنهاد کردند چه به صورت دیگر و صورتی که کمیسیون بودجه نوشته است هر کدام بگذرد علاوه بر آنکه اشکالاتی تولید میکند هیچ معنی ندارد با آنکه ما سیگوئیم دو دوازدهم مطابق بودجه مصوب مجلس در آخرین برج یعنی اسفندماه ۱۳۰۴ پرداخته شود آنوقت بموجب یک تبصره منع کنیم که اضافه کار و غیره پرداخته نشود در صورتی که در بودجه ۱۳۰۴ به تصویب مجلس رسیده معنی ندارد، بکن اضافه کاریست مثلاً در وزارت پست و تلگراف که در متن بودجه هم منظور هست و اگر ما این تبصره را در اینجا بکنجانیم بموجب آن تبصره آن اضافه کار را به اعضاء تلگرافخانه نخواهند داد، همه میدانند تلگرافخانه یک اداره فنی است، مستخدمینی دارد که شبها کار میکنند و نسبت بکارشان تفاوت حقوقی منظور میشود و اگر این تبصره چه به این صورت چه به آن صورت که آقا پیشنهاد میکنند بگذرد نتیجه از آن نخواهیم گرفت و مالیه هم علاوه بر یک دوازدهم در هر حال به این وزارتخانه پول نمیدهد و آن یک دوازدهمی هم که میدهد بر طبق بودجه تفصیلی اسفند ماه گذشته است.

رئیس - آقای مخبر.

مخبر - بسته به نظر مجلس است.

رئیس - رأی گرفته میشود به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای اسامی آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد، پیشنهاد آقای فهیمی.

(بمضمون آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در تبصره ۱ بعد از کلمه (اضافه حقوق و ساعات اضافه کار) و در آخر این جمله افزوده شود: ترتیب فعلی مستخدمین فنی تلگرافخانه از این قاعده مستثنی و کمافی السابق برقرار خواهد بود.

رئیس - آقای فهیمی.

فهیمی - بنده دو جمله را پیشنهاد کرده‌ام یکی در باب عدم تأدیة حقوق از بابت ساعات اضافه کار که شاید آن چیزی که آقایان اعضاء کمیسیون بودجه را هم متوجه به این تبصره کرد همین قسمت بود، بطور مثال عرض میکنم مستخدمین هست که مثلاً ماهی سی تومان برای او حقوق معین شده است یک مرتبه چهارصد و هشتاد تومان از بابت اضافه کار حواله شده است در صورتی که اعضاء دیگری هستند که با حقوق خیلی کمتر مسکن است کارکنند، به هر حال چونکه بودجه تفصیلی نگذشته است که ماده بخصوصی برای این خرج تصویب شده باشد، عجلانه تا موقع

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقایان آقاسید یعقوب و خطیبی که تبصره اضافیست قرائت میشود.

(به شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست.

تبصره ۳ - اشخاصی که وزارتخانه‌ها کتبرات نمودند به آن قسمی حقوق داده میشود که مطابق قانون استخدام تخصص فنی داشته و در میان منتظرین خدمت و متصدیان شغل برای انجام آن شغل یافت نشود. (یعقوب الموسوی) (خطیبی)

رئیس - آقای آقاسید یعقوب. (اجازه)

آقاسید یعقوب - اولاً یک موضوعی را یاسائی فرمودند که ما اطمینان داریم که دکتر میلیسپو بمجرد اینکه احتمال بدهد پول نمیدهد یا مالیات میگیرد. اگر این است که دیگر ما نباید نظارت در بودجه بکنیم پس باید بگوئیم دولت محل اطمینان است و در مجلس را هم به بندیم!! بنده و آقایان که اینجا نشسته‌ایم برای اعمال نظارت است. خدای نخواستہ ما ناظریم و باید حفظ نمائیم نظارتمان را و گمان میکنم به کلی بیانات آقای یاسائی از منطبق خارج بود، اما در این تبصره که به عرض آقایان رساندم تصور میکنم این تبصره سرکوز ذهن و در نظر تمام آقایان هست. در وزارتخانه‌های ما منتظر خدمت به اندازه هست که دولت آمده است لایحه پیشنهاد کرده است که راجع به آن عده از منتظرین خدمت که مشمول قانون نیستند فلان مالیات را برای آنها قرار بدیم، منتظرین خدمت در وزارتخانه‌ها، در وزارت مالیه، داخله، خارجه، عدلیه، معارف، در تمام اینجاها منتظر خدمت داریم و همینها اسباب فشار و زحمت هم به مجلس شده‌اند و هم به وزارتخانه‌ها که راه چاره هم ندارند، این شد؟ از آنطرف ما می‌بینیم (آقایان این دروغ هم نیست) شنیدم که یک نمایش اخلاقی هم نسبت به این مسأله دادند که فلان متخصص است در نشاندن زردآلو عنک به عنوان این جور متخصصها که حقیقتاً بنده نمیتوانم تصدیق کنم که اینها متخصص هستند که ما باید کتبرات کنیم این ماده قانون استخدام هم بقدری وزارتخانه را مختار کرده است که در فلان مدرسه فلان اداره فلان جا صفوفی است که هی ذفیله میدهند در وزارتخانه‌ها به عنوان اینکه ما متخصص هستیم. در چه چیز؟ در زبان فرانسه!! یا در مقام عمل شاید آنرا هم در واقع نمیدانند. بنده که متخصص در زبان فرانسه نیستم حالا هم شاید در بین منتظرین خدمت پیدا میشود. متخصص این نیست. متخصص کسی است که غیر از این شخص دیگر کسی برایش پیدا نشود مثل اینکه الان ناچاریم برای جنگل و آهن ذوب کئی متخصص کتبرات کنیم. خود آقای وزیر مالیه یک وزیر منصفی هستند. معاون وزارت داخله همینطور آقایان بروید ببینید این عده این صفی را که در وزارتخانه بعنوان کتبرات آمده‌اند استخدام کردند متخصصند؟ یکی راشنیدم سی تومان داشته است حالا هفتاد تومان اضافه حقوق بهش داده‌اند که خوب فرانسه صحبت کرده است یا زبان دیگر. این همه اطلاقش به اندازه واقع شده است که آن منتظرین خدمت را سرکار نمیبزند. همینطور اشخاصی در سر بعضی کارها هستند بلد هم هستند حقوق

هم میگیرند ولی به آنها رجوع نمی‌کنند در صورتی که مستخدمین غالباً به زبانهای اروپائی آشنا هستند و همان خدمتی را که از آن متخصص کتتراتی میخواهند استفاده کنند بطور خوبی از آنها استفاده میشود کرد به آنها رجوع نمی‌کنند او حاضر است. میگوید هرچه شما میگوئید من میکنم قبول نمی‌کنند برای اینکه این ماده مطلق بود این ماده اسباب زحمت برای دولت و ماها شده بود و یک فصل بزرگی را برای ما در بودجه زیاد میکرد مخصوصاً در مالیه که خدا هم خواسته است و مدرسه امریکائی هر سال چندین نفر از این متخصصین بیرون میدهد! این پیشنهاد برای جلوگیری از این مسأله بود. گفتیم (در صورتی قبول کنند) متخصصی را کتترات کنند که در بین منتظرین خدمت بدیخت که در این خیابانها راه بیروند و کسی بهشان صحیح‌الله نمی‌گیرد یا در بین کسانی که دارای شغل هستند پیدا نشود این هم برای خاطر توضیحی بود که در این تبصره من عرض کردم باز منوط است به نظر آقایان.

مخبر - بیانات آقای آقاسید یعقوب در هدایت اسر که ملاحظه شود البته ظاهرش بد نیست ولی وقتی که مبالغه‌ها را از آن حذف نمایند می‌بینیم قسمتی از آن باقی میماند که ممکن است دولت را در عمل دچار زحمت نماید. بلی در قسمت مترجمین ممکن است بنده هم با آقای آقاسید یعقوب موافقت بکنم که بعد پیشنهادی به مجلس بدهیم که مترجم جزء متخصصین فنی محسوب نمیشود. ترجمه بالاخره یک حق خاصی نیست و در بین منتظرین خدمت هم همان طور که فرمودند عده هستند که بیایند مترجم شوند. اما اینطور که بطور اطلاق میگیرند باید در اینجا دید که چه طور باید متخصص را تشخیص داد؟ پیشنهاد آقا ممکن است بمحض تصویب و شروع به اجراء بکلی فواید عامه را تعطیل نماید برای اینکه غالب رؤسا و معاونین و مباشرین نواحی رامسازی اعضاء کتتراتی هستند که از مدرسه دارالفنون دیپلمه شده‌اند و آمده‌اند بیرون و یک قدری آشنا به مهندسی بوده‌اند در زیر دست آن متخصصین عمل کرده‌اند و متخصصین عملی مهندسی شده‌اند که در میان تمام پیرمردهای منتظر خدمت یک نفر پیدا نمیشود که این کار را بکند برای اینکه اگر تحقیق فرمائید منتظرین خدمت میخواهند حتی در طهران پشت یک میز یک کار ماهی شصت هفتاد تومانی بگیرند و آنجا بنشینند آنها حاضر نیستند که مثل یک جوان بیست ساله بیست و پنج ساله که از مدرسه بیرون آمده است در بیابان بخوابند و راه بسازند. این را باید قبول فرمائید این قسمت را اگر در نظر بگیرید خواهید دید که این پیشنهاد حضرتعالی یک وزارتخانه ما را که نسبتاً فنی است معطل می‌کند. ما این قدر هم متخصص فنی نداریم. بالاخره برای مباشرین رامسازی ما باید چه کار بکنیم غیر از اینکه یک اشخاصی را که یک قدری به ریاضیات اروزه آشنا هستند بیآوریم آنها را کتترات کنیم و کار کنند چاره داریم؟ خیر. برای اینکه مملکت شما امروز مدرسه مهندسی ندارد. مهندس به اندازه کفایت ندارد و الان قریب پانزده شانزده شعبه رامسازی دارید که در هر کدامش صد نفر مهندس و مباشر باید کار کنند و راه بسازند. بله وقتی که مسأله مترجمین را موضوع کردید باقی قسمت پیشنهاد

حضرتعالی گمان میکنم اسباب زحمت بشود و بعلاوه یک قسمت دیگری راهم بنده عرض می‌کنم و آن این است که مسائلی را که در قانون استخدام تصریح شده است ما در هر قانونی بخواهیم اسمی از او بیاوریم و به خیال خودمان محکم کنیم بعقیده بنده متزلزل میشود برای اینکه یک چیزی که در یک قانونی ذکر شده است واجب الاجراء است اگر دولت تخطی کرد از آن ماده قانون باید سؤال کرد - استیضاح کرد والا برای یک قانونی ما یک ساده دیگر بگذاریم اصلاً آن قانون را متزلزل می‌کند. شما ماده قانون استخدام را باید مراقبت نمایند اجرا شود ولی اگر بخواهید ساده دیگری برای استحکام او در قانون دیگری تصویب نمایید بعقیده بنده متزلزلش کرده‌اید.

فاطمی - دو مرتبه قرائت شود.

(مجدداً پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب و خطیبی قرائت شد)

آقا سید یعقوب - اجازه میخواهم. بنده برای اینکه این منتظرین خدمت بیکار نمانند و هی اشخاص مختلف را به این اساسی کنتراست کنند این پیشنهاد را کردم حالا آقای وزیر مالیه حاضر است بگریه من این ماده قانون را اجرا می‌کنم بنده هم حرفی ندارم.

بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید.

رئیس - مسؤول اجرای قانون هیئت دولت است و مجلس هم نظارت تامه دارد در اجرائیات و هر وقت تخلفی مشاهده کند ممکن است تذکر بدهد ولی این تبصره یک قدری متزلزل میکند قانون استخدام را.

وزیر مالیه - بنده هم راجع به منتظرین خدمت نظری را که آقای آقا سید یعقوب فرمودند خیلی قابل تقدیر میدانم ولی در این ساده اگر ما بخواهیم این مسأله را قید کنیم قطعاً این مسأله چون برای بودجه اسسال است مسلماً اگر مؤثر شود ضرر بدولت خواهد رساند و به عقیده بنده باید این ماده را اینجا مسکوت عنه گذاشت و البته وزارتخانه‌ها بطوریکه از مجلس تقاضا کرده‌اند قانون که بگذرد این را بموقع اجرا خواهند گذاشت. از طرف دیگر در بودجه سال آتی هم این مسأله در کمال دقت به آن اندازه که میتواند قابل دقت شود دقت و اصلاح میشود ولی اگر اینجاست تصویب شود اسباب زحمت دولت میشود.

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده تملیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. آقای اعتبار پیشنهاد حذف تبصره یک و دو را کرده‌اند چون قبلاً تقاضای تجزیه شده است به این پیشنهاد هم رأی گرفته نمیشود.

اعتبار - توضیح بدهم؟

رئیس - معذک توضیحاتان را بدهید. آقای عدل هم پیشنهاد حذف تبصره اول را کرده‌اند.

سیرزا سید احمدخان اعتبار - (درمحل نطق پس از قدری تأمل) عرض کنم بنده تأمل کردم آن لایحه را (اشاره به صندلی خود)

که این اصل یک دوازدهم و دودوازدهم یک مضراتی دارد ولی بعد در عمل دیدیم که حساستش بیشتر است زیرا شماها تخمیناً بودجه را اول سال تصویب می‌کنید یعنی یک عوایدی را پیش بینی می‌کنید و رأی میدید و یک مخارج معینی را هم رأی میدید در قسمت عواید تخمین است ولی در قسمت مخارج تخمین نیست مثل آن سالی که در آخر سال آمدند و گفتند که سه کرویر کسراست مالیات دخانیات را بگذرانید و چنانچه در اول سال بودجه تصویب شود برای مخارج یک پیش بینی هائی میشود در صورتیکه عوایدمان حتمیت ندارد و ممکن است دوسه کرویر در آخر سال کسر بیاوریم که محتاج بشویم یک سالیتهائی وضع کنیم - مثلاً اگر در ارقام عایدات رأی دادید که عایدات فقط جنوب شش کرویر است بعد در عمل چهار کرویر شد و دو کرویر کسر آمد آیا جزاینکه در آخر سال یک سالیاتی تصویب کنید چاره دارید؟ بنابراین با عمل اینطور شده است که بودجه هزار و سیصد و پنجاه در هزار و سیصد و پنجاه بودجه هزار و سیصد و پنجاه در هزار و سیصد و پنجاه - پیش بینی میشود و مخارج وعاید اتمان باهم موازنه پیدا میکنند و ما کسر نخواهیم آورد و بعقیده بنده ام‌الاصلاح معادله بودجه مملکتی است و چنانچه سراجعه کنیم به بودجه‌های سایر ممالک خواهیم دید که بیشتر گرفتاریهایشان راجع بمعادله بودجه است ولی در مملکت ما اگر خرج و دخل کم است اتفاق اینطور شده است که در این دو سال بواسطه اتخاذ یک دوازدهم و دودوازدهم معادله در کار پیدا شده است و منافاتی هم با قانون اساسی ندارد و این پیشنهاد آقای احتشام زاده که فرمودند تا ۱۳۰۶ را دولت بمجلس نیاورد حقوق آبانماه داده نشود این عملی نیست چون هنوز بودجه ۱۳۰۵ بمجلس تقدیم نشده است و اگر نظریه آقایان را که عقیده داشتند بودجه ۱۳۰۵ را بعنوان بودجه ۱۳۰۶ مجلس قبول کند و رأی بدهد البته باید بادولت مذاکره شود و نظریه رئیس کل مالیه که نظارت دارد جلب شود و باین آسانی نیست که مجلس رأی بدهد.

رئیس - آقای سخبر

سخبر - کمیسیون نمیتواند بپذیرد

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای

احتشام زاده آقایان موافقین قیام فرمایند

(معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. آقایان فاطمی - وثوق - حشتمی و حائری زاده تقاضای تجزیه کرده‌اند اول رأی گرفته میشود بماده واحده بعد به تبصره یک بعد به تبصره دو. رأی گرفته میشود بماده واحده خبر کمیسیون بودجه آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی گرفته میشود به تبصره یک

آقایانی که موافقت قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. رأی گرفته میشود به تبصره دوم

موافقین باین تبصره قیام فرمائید.

(عده قیام نمودند)

تبصره - پرداخت بودجه آبانماه ۱۳۰۵ هر یک از وزارتخانهها موکول بار سال بودجه‌های سال ۱۳۰۶ آن وزارتخانه به وزارت مالیه است و وزارت مالیه باید بلافاصله بودجه‌ها را تسلیم مجلس نماید.

احتشام زاده - البته تمام آقایان نمایندگان محترم علاقه دارند که اصل بیستم قانون اساسی راجع به نظارت ملت در مورد مخارج بموقع اجرا گذاشته شود و البته هم آقایان نمایندگان این علاقه را دارند که مخارجی را که تصویب مینمایند به مصلحت ملت و مملکت باشد و اگر بنا باشد به این ترتیبی که تا حالا پیش آمده است و دولت هم از نقطه نظر فشار و بدبختی مستخدمین در هر موقعی دو دوازدهم به مجلس بیاورد و مجلس تصویب بکند بالاخره بنده خیال میکنم به این زودی ما نتوانیم این حق حاکمیت خود را اعمال کنیم و مخارجی را که اجازه میدهیم به بینیم مفید است یا نیست؟ به این جهت بنده برای اینکه پیش بینی میکنم این قضیه را که باز در سال آتی همین گرفتاری را نداشته باشیم و دولت از نقطه نظر اینکه موقع پرداخت حقوق مستخدمین میرسد مجبور باشد دو دوازدهم به مجلس بیاورد. بنده خیال میکنم از بودجه ۱۳۰۵ صرف نظر نمائیم. چون اسسال تمام شده است و در قانون اساسی هم صریح است که در شش ماه آخر سال بایستی وزارتخانهها بودجه‌های سال بعد خودشان را تهیه کنند و برای پانزده روز قبل از حمل آن سال تصویب شده باشد به این جهت برای اینکه دولت و متصدیان امر خودشان را مجبور به بینند که این حق بموقع اجرا گذاشته شود و ملجاء باشند بودجه‌های سنه ۱۳۰۶ را تهیه کنند و به مجلس بفرستند بنده اینطور پیشنهاد کردم که عجله مهر تمام شده است و باید مخارج پرداخته شود. ولی ماه آبان چون تازه شروع شده است اشکالی هم ندارد زیرا دولت بودجه ۱۳۰۵ را حاضر کرده است ممکن است یک اسمان نظری بکنند و در آخر ماه آبان بودجه‌های سال آتی به رابه وزارت مالیه تسلیم نمایند و مالیه هم تقدیم مجلس شورای ملی بکند. یعنی هر وزارتخانه در آخر آبان بودجه ۱۳۰۶ خودش را تهیه نکرده باشد حق ندارد از حقوق آبان ماه استفاده کند و البته بنده هیچ نظری ندارم که اشکالی در کار دولت فراهم شود و همه موافقت داریم که کارهای دولت از جریان نیفتد خصوصاً که بنده معتقدم که حقوق مستخدمین در آخر هر ماه داده شود. لذا بنده از مخالفت با اصل ماده صرف نظر می‌کنم و از طرفی هم چون معتقدم که آن اصل مهم قانون اساسی بموقع اجرا گذارده شود لهذا نظرم این است که بودجه سنه ۱۳۰۶ را بیاورند به مجلس تا ما بتوانیم از این حق خودمان استفاده کنیم.

رئیس - رفته رفته باید ماده ۶۳ عرض وجود کند آقایان پیشنهاد کنندگان باید رعایت آن ماده را بکنند خیلی مختصر حرف بزنند. آقای یاسائی. (اجازه)

یاسائی - قبل از اینکه جواب آقا را عرض کنم میخواهم یک موضوعی را تذکر بدهم و ممکن است اشتباه هم کرده باشم ولی آقایان را هم توجه میدهم که در اوایل ما خیال میکردیم

بیاورند اما همه آقایان دارند کمیسیون بودجه یک ماده را که دولت تهیه کرد و فرستاد آنرا مفصل تر کرد و بهتر به عقیده بنده مقصود را تأمین کرد و در آنجا نوشت وزارت مالیه مجاز است دو دوازدهم بودجه تفصیلی ۱۳۰۴ را مطابق اسفندماه بپردازد. بودجه تفصیلی یک ستونی دارد و اعتباراتی که دولت دارد در آنجا تماشاش صریح است. در آن ستونها یک قسمتهائی است راجع به اضافه کار و فوق العاده و بدولت اختیار داده شده که دولت بتواند بموجب تصویب نامه از آن اعتبارات خود بپردازد. حالا اگر یک مأسوری هم مریض شد که آقای آقا سید یعقوب حمله فرمودند راجع به آن مریض هم البته در هیئت وزراء مطرح میشود و نسبت به بودجه هر وزارتخانه که آن مأسور منتسب به آنجا بوده است تصویب نامه صادر میشود و از اعتبار آن وزارتخانه پرداخته میشود و نسبت به اعتبارات دولت هم مجلس نظر خصوصی ندارد که چه طور باید خرج کنند. گفته است دویست و پنجاه هزار تومان اعتبار دولت است برای مصارف غیر منتظره فوق العاده که پیش میاید و دولت از آن اعتبار میتواند استفاده کند و این تبصره‌هائی که در ماده واحده کمیسیون بودجه قبول کرده است و خیر آنرا داده است بنده تصور میکنم که هیچ مقصود آقایان را تأمین نمیکند زیرا از یک طرف خبر را اینطور تصویب می‌کنند که مطابق بودجه سنه ۱۳۰۴ دو دوازدهم پرداخته شود. از یک طرف در تبصره قائل شده‌اند که فلان و فلان محدود شود و بنده خیال میکنم که این تبصره‌ها مورد ندارد و معتقدم در آن موقعی که بودجه کل به مجلس آمد آنجا موردش است اینجا این خبر را طوری تهیه کرده‌اند که مثلاً نسبت بوزارت پست و تلگراف ممکن است وزارت مالیه فرق العاده‌های شب و روز طهران و سایر ولایات را توفیق نماید و یک تشنجی در کار ایالات و ولایات فراهم شود و همانطور که آقای یاسائی فرمودند با سراقبتی که کمیسیون اسریکائی در اجرای قانون دارند کمترین شبهه که در یک سوردی نسبت به مخارج برایشان حاصل شود قطعاً نمیدهند و فردا اول قدمی که بر میدارند برای وزارت پست و تلگراف است و همانطور که آقای فاطمی هم توضیح دادند آنوقت چه حالی پیدا خواهند کرد. تلگرافخانه که شب تا صبح باید کار کند مجبور میشوند تعطیل کنند. آنوقت نتیجه چه خواهد شد؟ لهذا بنده معتقدم که آقایان موافقت فرمایند و این دو تبصره از لایحه خارج شود و بعد هم در موقعی که بودجه کل مملکتی به مجلس میاید آقای آقا سید یعقوب در کمیسیون بودجه هستند این نظرها را در آنجا تأمین میکنیم و اسیدواریم طوری بشود که نگرانی آقا هم رفع بشود.

رئیس - عقیده کمیسیون چیست؟

سخبر - بسته به نظر مجلس است.

رئیس - بنده خیال میکنم تعیین تکلیف تبصره‌ها در ضمن تجزیه بهتر باشد. پیشنهاد آقای احتشام زاده تبصره اضافی.

(به شرح ذیل قرائت شد)

بنده تبصره ذیل را پیشنهاد می‌کنم که به ماده واحده الحاق شود.

رئیس — تصویب نشد. رأی گرفته میشود بماده واحده با ورثه ورقه سفید علامت قبول کیبود علامت رد.

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس — اخذ اوراق رأی تمام شد

(تعداد آراء بعمل آمده نتیجه اینطور حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۳۳ - ورقه کیبود ۵

رئیس — عده حضار ۸۴ تقریباً کثرت ۳۳ رأی تصویب شد

اسامی موافقین: اسکندرخان مقدم، میرزا محمدتقی بهار،

شیخ محمدعلی اسام جمعه شیراز، کی استوان، میرزا حسن علی خان

فرمند، شیروانی، دکتر سنگ، میرزا حسن آیه الله زاده، امیرحسین خان

ایلخانی، احتشام زاده، میرزا هاشم آشتیانی، سیدحسین مدرس،

میرزا حسن خان اسفندیاری، محمدعلی میرزا دولتشاهی، میرزا

محمدعلی خان نظام مافی، شریعت زاده، عباس میرزا فرمانفرمایان،

میرزا سیداحمدخان اعتبار، میرزا صادق خان خواجهی، میرزا ابراهیم

اسام جمعه اهر، حاج سیدعبدالعلی طباطبائی دیبا، محمدآخوند،

سیدحسین آقاییان، میرزا محمدعلی خان بامداد، سهراب خان ساگینیان

کیخسرو شاهرخ، عطاءالله خان پالیزی، ملک ایرج پور تیمور،

میرزا عبدالله خان وثوق، مهدی بنی سلیمان، میرزا محمدخان معظمی،

میرزا سیداحمد بهبهانی، میرزا سیدمهدی معتمدالتولیه، میرزا

علی خان حیدری، شیخ الاسلام ملایری، ثقة الاسلام بروجرودی، میرزا

عبدالاسیرخان نگهبان، میرزا ابراهیم خان ملک آرائی، نویخت،

میرزا سیدعلی، میرزا عبدالباقی، حاج علی اکبر امین، حیدرقلی میرزا

حشمتی، میرزا رضاخان افشار، میرزا عبدالله یاسانی، محمدولی میرزا،

سید کاظم یزدی، میرزا حسین خان وزیری، میرزا سیدحسین خان

میرمنان، دکتر مصدق، نصره الله خان اسکندری، ذوالقدر، دکتر

لقمان، میرزا حسین خان بیرنیا، حاجی میرزا حبیب الله امین، دکتر

هادی طاهری، حاج میرزا آقا فرشی، ابوالحسن خان ثقة الاسلامی،

میرزا حسین خان فرهمند، میرزا حسین خان موقر، میرزا یوسف خان

عدل، آقا سید ابراهیم ضیاء، سید ابوالحسن حائری زاده،

اسماء مخالفین: میرزا جوادخان خوبی، عصر انقلاب،

آقاعلی زارع، حاجی اسدالله زوار، میرزا حسین خان جلائی،

رئیس — چند دقیقه تنفس داده میشود.

(درین موقع جلسه برای تنفس تعطیل و)

(پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

وزیرمالیه — بطوری که عرض شده بود بودجه های مجلس

شورای ملی و ادارات برای ۱۳۰۵ تمام شده است تقدیم مجلس

شورای ملی میشود. این لایحه را هم که راجع بحقوق است تقدیم

میکم.

رئیس — بودجه های تفصیلی هذه السنه بضمیمه لایحه

دیگر که از وزارت مالیه تقدیم مجلس شده است مبتنی است

ببرقراری پانزده تومان شهریه برای حسن خان پسر بزرگ مرحوم

بهادر السلطنه یکمسیون بودجه ارسال میشود. آقای آقا سید یعقوب

(اجازه).

آقا سید یعقوب — بنده راجع بمنقش انتخابات فارس که عرض

بودجه مملکتی بدهد دیگر بنده نمیدانم این دلسوزها از چه نقطه

نظر است؟! و اینکه گفته میشود این پول مال متقاعدین است

و استفاده از این صندوق حق متقاعدین است. عرض میکنم اگر شما

خیال میکنید که این پول از حقوق متقاعدین برداشته میشود اینطور

نیست زیرا این پول را به ساخذ صدی هفت از بودجه مملکت بعنوان

حقوق تقاعد متقاعدین در یک صندوقی مرکزیت میدهند که

استخدمین از آن استفاده کنند. این است اصل مطلب حالا اگر

کم آمد دولت باید چکند؟ دولت باید از متن بودجه حقوق

متقاعدین را بدهد و اگر زیاد آمد باز در آنجا هست. ما حالا چون

حساب کردیم که از روی عده متقاعدینمان یک پول موجود

بی کاری داریم میخواهیم بکار بیندازیم این چه ربطی به عمل

متقاعدین دارد؟! متقاعدین در موقع استحقاق مستحقند که از محل

تقاعد استفاده نمایند اعم از اینکه پولی در صندوق باشد یا نباشد.

فهیمی — بعد از بیانات آقای مخبر بنده پیشنهاد خود را

سپرد میدارم.

رئیس — پیشنهاد آقای احتشام زاده.

(به شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده چهارم بطریق ذیل اصلاح شود:

ماده چهارم — عوائد مؤسسه رهنی پس از تأدیة مخارج

اداری که از ثلث عوائد نباید تجاوز نماید اصل سرمایه مؤسسه را

تشکیل خواهد داد.

تبصره — در سال اول تأسیس مؤسسه در مرکز و ولایات

ممکن است مخارج اداری از میزان فوق تجاوز کند.

احتشام زاده — بنده نظرم از تقدیم این پیشنهاد این است

که سوء استفاده نشود و مخارج اداری این مؤسسه زیاد نشود و

حتی ممکن است پیش بینی نمائیم که بوامطه زیاد روی در رج

عوائد هم کافی برای جبران آن مخارج نباشد و مجبور باشند که از

اصل سرمایه مؤسسه هم صرف تشکیلات و اداره این مؤسسه بکنند

برای اینکه این صدی نه عوائدی که بعنوان حق الحفظه برای

این مؤسسه پیش بینی کرده اند مبلغ زیادی نیست و این هم یک

مؤسسه ملی نیست که دلسوزی کنند و مخارج را بحد اقل تنزل

بدهند بلکه اگر یک مؤسسه ملی بود شاید بنده تصدیق میکردم که

صدی نه کافی خواهد بود برای مخارج اداری و کسر نمیشود

و زیاد هم میآید. ولی ممکن است یک مخارج فوق العاده

بکنند. مثلاً یک متخصص استخدام بکنند برای ریاست این اداره و

یک مخارج فوق العاده هنگفتی به این مؤسسه تحمیل بکنند در

صورتی که شاید هیچ تخصصی هم در این قسمت نداشته باشد

برای اینکه دینده ایم در ادارات اغلب اشخاصی هستند که یک

حقوق زیادی هم بگیرند در صورتی که تخصص هم ندارند به این

جهت بنده برای جلوگیری از افراط خواستم که بودجه این مؤسسه

را کم بکنیم نه اینکه تشخیص بدهیم که حقوق رئیس مؤسسه

این قدر، اعضایش این قدر، ولی یک حداکثری را در نظر گرفتیم

که از آن حداکثر تجاوز نکنند برای اینکه وحشت دارم که مبدا

مخارج اداری این مؤسسه زیاد بشود.

رئیس — آقای آقا سید یعقوب. (اجازه)

آقا سید یعقوب — راجع به مسأله خرج اداری آقای وزیرمالیه

این مسأله را یادآوری کردند و اظهار کردند که در بودجه تفصیلی

که از برای مؤسسه بانک خواهد آمد مخارج آن در آنجا ذکر شده

است حالا از نقطه نظر اینکه مته بخششاش میگذارند بنده موافقم

ولی چون آقای وزیر فرمودند که در آنجا پیش بینی شده بنده موافقم

و کمسیون هم قبول کرده است.

رئیس — آقای مخبر.

مخبر — بسته به نظر مجلس است.

رئیس — رأی بگیریم پیشنهاد آقای احتشام زاده آقایان

موافقین قیام فرمایند

(کسی قیام نکرد)

رئیس — پیشنهاد آقای اسامی هم در ضمن رد شده است چون

ثلث عوائد مقصودشان بوده است پیشنهاد آقای دولتشاهی

(بشرح ذیل خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی، بنده پیشنهاد میکنم

در ماده قید شود تشکیلات مؤسسه سزبور از تشکیلات یک شعبه

بزرگتر نباشد.

دولت شاهی — بنده همان نظر تقلیل در مخارج را دارم زیرا

آنچه تأسیسات گذشته بنا نشان میدهد خیال میکنم که مایباید این

وظیفه خود را که مسأله تقلیل خرج است بعمل بیاوریم مخصوصاً

در بعضی موارد دیده شده است که از مواد قانون استخدام سوء

استفاده کرده اند و در یک مؤسسات جدیدی آنچه ممکن بوده است

بنام مخارج و بانام کتترات کردن اشخاص یک مخارج زیادی

سی کنند. یک نظر بنده تقلیل در خرج است. نظر دیگر این است

که تقلیل در تشکیلات در هر قسمتی ممکن است اسباب آسایش

مراجعہ کنندگان باشد و بالعکس اگر تشکیلات ساده نباشد کارآرباب

حوایج دیرتر میگردد و شاید یک قسمت نگذشتن کارهای مردم

بواسطه وسعت تشکیلات اداری است لهذا بنده این پیشنهاد را

کردم که یک شعبه قائل بشوند در ماده اول هم ذکر شده که

این مؤسسه یکی از شعب بانک دولتی است برای اینکه این عبارت

هم مصداق و تحقق پیدا کند بنده پیشنهاد کردم که یک شعبه

باشد و شعبه هم مطابق قانون استخدام جزء تقسیمات قانونی است

و هر یک از شعب مالیه هم دوبرابر و سه برابر این مؤسسه رهنی

ابواب جمعی دارند. بنابراین یک همچو سرمایه رایک شعبه برای اداره

کردنش کافی است.

رئیس — آقای بیات (اجازه).

بیات — راجع باین پیشنهاد و پیشنهاداتی که امثال آن شده

مذاکره شده است که چون این مؤسسه ابتدای تأسیسش است ما

نمیتوانیم مخارج آن را محدود نمائیم چون در اول امر مخارج

فوق العاده دارد و عایدی آن هم در سال اول معلوم نیست چقدر

است. باین دلیل نمیتوانیم مخارج را محدود کنیم و باید انتظار

کشید که مؤسسه تأسیس بشود و تشکیلاتش را دارا شود بعد همان

طور که آقای وزیر مالیه اظهار کردند بودجه آن بمجلس پیشنهاد

خواهد شد اگر مجلس زیادی دید کم میکند و اگر هم صحیح دید فافع خواهد شد. و اما راجع بقسمت شعبه هم که حضرت والا فرمودند این لفظ شعبه هم کش دارد و معلوم نیست شعبه دارای چند نفر باید باشد علاوه برین یک مؤسسه تجارتنی را نمیشود با شعبه اداری طرف نسبت قرارداد که در فلان شعبه وزارت مالیه اگر یک نفر رئیس و یک منشی هست این جا هم بهمان صورت باشد. این بعضی اشخاصی لازم دارد که مربوط بشعبات دولتی نیست مثلا در این اداره مقوم لازم است، انبار دارو خیلی چیزها لازم است. پس بنابراین خوبست آقایان یک توجهی فرمایند که این ماده تصویب شود بعد در بودجه ۳۰۴ که بمجلس میاید یک مدتی هم عمل میکنند مخارج و عایداتش معلوم میشود آن وقت از روی آن بودجه که پیشنهاد میکند نظریه آقایان تأمین خواهد شد.

وزیر مالیه — در جلسه قبل تقاضا شد که شعب این بانک بولایات هم بسط داده شود در تبصره ماده سه هم قید شده است درین صورت اگر در مقدمه این بانک رایاسم شعبه نوشته اند این دلیل نمیشود که این بانک مثل یک شعبه اداری باشد زیرا این بانک بزرگی است که از این بانک یک شعبات و یک پولهای بولایات فرستاده میشود پس این را نمیتوان باین مقدار کوچک تصور کرد که قابل این نباشد که بجای دیگر شعبه بفرستند لهذا تصور میکنم با دقت نظری که دولت و کمیسیون کرده اند این ماده خودش کافی است برای اینکه نه دست دولت را سبندد و نه آن منظور را طرد میکند.

رئیس — عقیده کمیسیون چیست؟

سخیر — بسته بنظر مجلس است

رئیس — رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایان

موافقین قیام فرمایند.

(معدودی قیام نمودند)

رئیس — قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای روحی،

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که مخارج مؤسسه رهنی در سال از صدی

پانزده تجاوز نکند

روحی — عرض میکنم که آقایان البته طرفدار هستند که مخارج حتی المقدور کمتر بشود این هم معلوم است که یک قسمتهائی را هم نباید بدولت واگذار کرد که هر کاری دلش میخواهد بکند زیرا ممکن است بیایند و یک مخارجی بکنند و در آخر سال بیایند و بگویند کم آمده است بنابراین این صدی پانزده یک ترتیب عادلانه است برای مخارج و بنده تصور میکنم اگر آقایان

موافقت فرمایند که مخارج معلوم و محدود باشد بعقیده بنده ضرری ندارد.

سخیر — اگر آقا پیشنهادات مراجعه فرمایند این پیشنهاد در هر حال رد شده است صدی ده و صدی سی و بالاخره طرفین این پیشنهاد رد شده است و نظر مجلس هم این بوده است که ما فعلا نمیتوانیم یک مخارجی را بطور ثابت در سال اول پیشبینی کنیم و بعلاوه این صدی پانزده که پیشنهاد فرموده اند مقصودشان از صدی نه است؟ از عوائد است؟ از چیست؟ و بالاخره معلوم نیست و بنده نمیدانم این پیشنهاد بر طبق چه اصولی تقدیم مجلس شده است و این پیشنهادات در کمیسیون هم شده است و آقای ارباب هم این پیشنهاد را کرده بودند رد شد و بنده برای اینکه این پیشنهادات شاید تخفیف پیدا کند عرض میکنم که اگر از صدی ده و صدی پانزده و صدی شانزده گرفته تا صدی هفتاد و هشتاد هم پیشنهاد در این زمینه بشود ما نه میتوانیم یک ماخذ کم و نه میتوانیم یک ماخذ زیاد را در نظر بگیریم و باید دولت این مؤسسه را تأسیس کند و مخارج تأسیسات مؤسسه را ببیند چقدر است بعد مخارج یک چنین مؤسسه را در بودجه خودش پیشبینی کرده بمجلس بیاورد و آقایان در اینجا درش نظر کنند و بالاخره بقدری که صلاحیت دارد تشخیص بدهند.

رئیس — فرقی که پیشنهاد ایشان با پیشنهاد آقای ارباب دارد این است که این پیشنهاد صدی پانزده مطلق است و پیشنهاد آقای ارباب مقید بود و صدی پانزده را تقسیم کرده بودند، علی ای حال رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده قابل قیام نمودند)

رئیس — قابل توجه نشد. رأی میگیریم بماده چهار آقایانی

که موافقت قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس — تصویب شد. آقایان موافقت با ختم جلسه؟

بعضی از نمایندگان — صحیح است.

رئیس — پیشنهادات دیگری هم راجع بماده پنج و مواد

الحاقیه رسیده است بنابراین جلسه را ختم میکنیم جلسه آتیه روز سه شنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر، دستور بقیه دستور امروز.

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی — سید محمد تدین

منشی — عبدالامیر منشی — امیر تیمور